

Besluit

Ons kenmerk: ACM/DE/2013/206801
Zaaknummer: 13.0850.52
Betreft zaak: Codewijziging implementatie congestiebeheer en capaciteitsallocatie door GTS

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt op grond van artikel 12f, eerste lid, van de Gaswet inhoudende de vaststelling van de tariefstructuren als bedoeld in artikel 12a van de Gaswet en voorwaarden als bedoeld in artikel 12b van de Gaswet

1 Inleiding

1. Bij brief van 2 juli 2013 (kenmerk BR-13-861) heeft Netbeheer Nederland namens de gezamenlijke netbeheerders een voorstel voor wijzigingen van de tariefstructuren bedoeld in artikel 12a van de Gaswet en voorwaarden bedoeld in artikel 12b van de Gaswet gezonden aan de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM). Het voorstel bevat wijzigingen van de Tarievenscode Gas, de Transportvoorwaarden Gas – LNB, de Allocatievoorwaarden Gas en de Begrippenlijst Gas.
2. De aanleiding om dit voorstel in te dienen is een verzoek van ACM om de procedureregels voor congestie voortvloeiend uit Bijlage 1 van de Verordening (EG) nr. 715/2009 (CMP) en de inwerkingtreding van de Netwerkkode over capaciteitsallocatiemechanismen in gastransmissiesystemen (NC CAM) adequaat en tijdig op te nemen in de tariefstructuren en voorwaarden als bedoeld in artikel 12a en 12b van de Gaswet.
3. Zowel de procedureregels voor congestie als de NC CAM hebben de status van een Verordening waarmee ze directe en rechtstreekse werking hebben in de Nederlandse rechtsorde.¹ Om deze reden kan het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders niet afwijken van deze Europese regelgeving.
4. Met de NC CAM en CMP regelgeving wordt beoogd om op een efficiëntere manier om te gaan met de aanwezige capaciteit op interconnectiepunten. Hiertoe bevatten de NC CAM en CMP onder meer regels om capaciteit op interconnectiepunten te veilen, geboekte capaciteit terug te geven en een systeem van overboeking en terugkoop in te voeren.

¹ De NC CAM is op 14 oktober 2013 vastgesteld, zie Verordening (EU) nr. 984/2013 van de Commissie tot vaststelling van een netcode met betrekking tot capaciteitstoewijzingsmechanismen in gastransmissiesystemen en tot aanvulling van Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad, L273/5. Deze verordening is per 3 november 2013 in werking getreden.

Besluit

2 Wettelijk kader

5. De Gaswet bepaalt dat de gezamenlijke netbeheerders bij ACM een voorstel indienen voor de tariefstructuren² en de technische voorwaarden.³ Tevens is bepaald dat de gezamenlijke netbeheerders overleg voeren met representatieve organisaties van netgebruikers over voorstellen voor de tariefstructuren en voorwaarden.⁴ In die voorstellen dienen de gezamenlijke netbeheerders aan te geven welke gevolgen zij hebben verbonden aan de zienswijzen die de representatieve organisaties naar voren hebben gebracht.⁵
6. Een voorstel van de gezamenlijke netbeheerders voor de tariefstructuren en voorwaarden dient te worden opgesteld met inachtneming van de in artikel 12 van de Gaswet bedoelde regels en de in artikel 6 van Verordening 715/2009 bedoelde netcodes.⁶
7. ACM stelt de tariefstructuren en voorwaarden vast met inachtneming van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders, de resultaten van het overleg met representatieve organisaties, en de wettelijke belangen⁷, regels⁸ en eisen⁹.
8. Indien een voorstel als bedoeld in artikel 12a of 12b van de Gaswet in strijd is met bovenbedoelde belangen, regels of eisen, draagt ACM de gezamenlijke netbeheerders op het voorstel zodanig te wijzigen dat de strijdigheid wordt opgeheven.¹⁰
9. ACM heeft de uniforme openbare voorbereidingsprocedure zoals bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard op de totstandkoming van dit besluit. Als onderdeel van deze voorbereidingsprocedure heeft ACM op 16 oktober 2013 het ontwerpbesluit ter inzage gelegd. Hiervan is kennis gegeven in de Staatscourant.¹¹ Op dit ontwerpbesluit konden belanghebbenden binnen een termijn van zes weken een zienswijze naar voren brengen.
10. Belanghebbenden kunnen tegen het besluit in beroep gaan wanneer zij op het ontwerp van het besluit een zienswijze naar voren hebben gebracht.¹²

---

² Artikel 12a van de Gaswet.

³ Artikel 12b van de Gaswet.

⁴ Artikel 12d, eerste lid van de Gaswet.

⁵ Artikel 12d, tweede lid van de Gaswet.

⁶ Artikel 12a, aanhef, van de Gaswet.

⁷ Artikel 12f, eerste lid, onderdeel b, c, d, e en f, van de Gaswet.

⁸ Artikel 12f, eerste lid, onderdelen g, h en i, van de Gaswet.

⁹ Artikel 12f, tweede lid, van de Gaswet.

¹⁰ Artikel 12f, derde lid van de Gaswet.

¹¹ *Staatscourant* 2013, nr. 29203.

¹² Zie artikel 6:13 van de Awb.

Besluit

3 Procedure

11. Op 13 juni 2013 hebben de gezamenlijke netbeheerders het voorstel voor wijzigingen van de tariefstructuren, bedoeld in artikel 12a van de Gaswet en voorwaarden bedoeld in artikel 12b van de Gaswet besproken met representatieve organisaties op de gasmarkt tijdens een vergadering van het Gebruikersplatform Elektriciteits- en Gastransportnetten (hierna: het GEN).
12. Op 3 juli 2013 heeft ACM een voorstel voor wijzigingen van de tariefstructuren, bedoeld in artikel 12a van de Gaswet en voorwaarden bedoeld in artikel 12b van de Gaswet ontvangen van de gezamenlijke netbeheerders.
13. Op 11 juli 2013 heeft ACM de ontvangst van het voorstel per brief bevestigd aan de gezamenlijke netbeheerders, waarbij ACM de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing heeft verklaard.
14. Op 16 juli 2013 heeft ACM de gezamenlijke netbeheerders een verzoek gestuurd het voorstel nader toe te lichten.
15. Op 28 augustus 2013 heeft ACM een reactie ontvangen van de gezamenlijke netbeheerders.
16. Op 4 respectievelijk 5 september 2013 heeft ACM de Belgische en Duitse nationale regulerende instanties CREG en Bundesnetzagentur geconsulteerd ten aanzien van de voorgenomen overboekings- en terugkoopregeling, zoals vereist op grond van artikel 2.2.2 lid 3 van CMP. Deze overleggen hebben voor ACM erin geresulteerd dat zij van oordeel is dat deze overboekings- en terugkoopregeling conform voorliggend besluit geïmplementeerd kan worden zonder strijdigheid op te leveren met CMP of de Gaswet, onder andere omdat CMP zowel een overboekings- en terugkoopregeling als een systeem van *'short-term use-it-or-lose-it'* (zoals in Duitsland ingevoerd) toestaat. Op grond van nadere telefonische overleggen met betrekking tot de implementatie van de NC CAM is ACM gebleken dat CREG en Bundesnetzagentur evenals ACM oog hebben voor een pragmatische aanpak van eventuele invoeringsproblemen.
17. Bij brief van 18 september 2013 heeft ACM de gezamenlijke netbeheerders een wijzigingsopdracht gegeven op grond van artikel 12f, lid 3, van de Gaswet.
18. Op 8 oktober 2013 heeft ACM een gewijzigd voorstel ontvangen van de gezamenlijke netbeheerders.
19. ACM heeft naar aanleiding van het gewijzigde voorstel een ontwerp van het besluit opgesteld. Op 19 november 2013 hebben Energie-Nederland en GTS mondeling hun

Besluit

zienswijzen kenbaar gemaakt in een daartoe door ACM georganiseerde hoorzitting. Daarnaast heeft ACM schriftelijke zienswijzen ontvangen van GTS en Energie-Nederland, alsmede een pro forma zienswijze van British Gas Trading Limited. ACM heeft in haar reactie van 27 november 2013 op de pro forma zienswijze aan British Gas Trading Limited meegegeven dat zij haar niet als belanghebbende beschouwt bij het voorliggende besluit omdat British Gas Trading Limited geen rechtstreeks belang lijkt te hebben en zich tevens niet in rechtens relevante mate onderscheidt van de grote groep andere handelaren op de Nederlandse gasmarkt.

20. British Gas Trading Limited heeft bij brief van 10 december 2013 haar zienswijze aangevuld en is daarbij tevens ingegaan op haar belanghebbendheid. British Gas Trading Limited stelt dat zij niet alleen als handelaar, maar ook als leverancier actief is op de Nederlandse gasmarkt. Voor ACM heeft dit niet geleid tot een andere beoordeling en ACM beschouwt British Gas Trading Limited in deze zaak dan ook niet als belanghebbende. In haar aangevulde zienswijze sluit British Gas Trading Limited overigens geheel aan bij de zienswijze van Energie-Nederland, waardoor ACM met de behandeling van die zienswijze tevens de ingebrachte punten van British Gas Trading Limited behandelt.
21. Indien een zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het ontwerpbesluit, dan geeft ACM dit in de relevante onderdelen van het besluit aan.

4 Beoordeling

22. Het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders wordt hieronder per onderdeel door ACM beoordeeld. Eerst gaat ACM in op de wijzigingen op grond van de NC CAM en vervolgens op de wijzigingen op grond van CMP, waarbij zij dezelfde volgorde aanhoudt van onderwerpen als in CMP. Relevante opmerkingen en zienswijzen van belanghebbenden die zijn ingebracht in het GEN-overleg en in het kader van de ter inzagelegging van het ontwerpbesluit, alsmede de reactie van de gezamenlijke netbeheerders op de wijzigingsopdracht, worden bij deze beoordeling betrokken.

4.1 Veiling van capaciteit op interconnectiepunten

23. Een belangrijk onderdeel van de NC CAM betreft het contracteren en toewijzen van transportcapaciteit op interconnectiepunten door middel van een veiling. De gezamenlijke netbeheerders stellen voor om artikelen 2.1.2 en 2.1.3 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB zodanig te wijzigen dat voor grenspunten¹³, naast het huidige *first-come-first-served*

¹³ Gezamenlijke netbeheerders hebben desgevraagd toegelicht dat op de Nederlandse grens entry- en/of exitpunten liggen die niet voldoen aan de definitie van interconnectiepunt in de NC CAM, omdat zich aan de andere kant van de grens geen entry-exitsysteem of interconnector bevindt. Voorbeelden daarvan zijn een distributienetwerk of een berging. Voor dergelijke grenspunten blijft het *first-come-first-served* mechanisme van toepassing.

Besluit

mechanisme¹⁴, ook veilingen op basis van de NC CAM als allocatiemechanisme worden toegestaan. In dit verband is in deze artikelen ook gespecificeerd dat de eventueel vrijkomende vaste capaciteit op een interconnectiepunt opnieuw zal worden aangeboden in een veiling. In tegenstelling tot hetgeen geldt voor overige entry- en exitpunten, zal voor interconnectiepunten in het geval van vrijkomende vaste capaciteit dus geen afschakelbare capaciteit worden opgewaardeerd naar vaste capaciteit. Tenslotte is GTS voornemens om op interconnectiepunten ook vaste *backhaul*¹⁵ capaciteit aan te bieden. Het aanbieden van deze dienst wordt volgens de gezamenlijke netbeheerders mogelijk ten gevolge van de invoering van een systeem voor overboeken en terugkopen van capaciteit (zie paragraaf 4.2).

24. Ten gevolge van de invoering van een veilingmechanisme voor interconnectiepunten kan het voorkomen dat op één locatie met meerdere entry- of exitpunten op de Nederlandse grens zowel een allocatieprincipe op basis van *first-come-first-served* als op basis van een veiling van toepassing is.¹⁶ Aangezien de dienst *wheeling*¹⁷ uitsluitend gebruik maakt van de capaciteit van de betrokken entry- en exitpunten en niet van het landelijk gastransportnet, kan deze dienst volgens de gezamenlijke netbeheerders vanaf de inwerkingtreding van het wijzigingsvoorstel niet meer worden aangeboden tussen een interconnectiepunt en een entry- of exitpunt waarvoor het *first-come-first-served* principe van toepassing is. In dat geval zou immers de gepubliceerde capaciteit voor het betreffende interconnectiepunt verlaagd moeten worden, hetgeen in strijd is met de NC CAM die voorschrijft dat alle beschikbare capaciteit op interconnectiepunten geveild moet worden. Hetzelfde geldt voor de dienst *diversion*.¹⁸ De gezamenlijke netbeheerders stellen daarom voor om naast de in het voorgaande randnummer beschreven wijzigingen in de artikelen 2.1.2 en 2.1.3, de artikelen 2.1.5 en 2.1.7 zodanig te wijzigen dat de Transportvoorwaarden Gas – LNB in lijn komen met de NC CAM.

Oordeel ACM

25. ACM is van mening dat de invoering van veilingen van transportcapaciteit op interconnectiepunten een belangrijk onderdeel vormt van de integratie van de nationale gasmarkten. Het veilen van transportcapaciteit in de vorm van een beperkt aantal Europees geharmoniseerde standaardproducten verbetert de handelsmogelijkheden en de liquiditeit op virtuele handelsplaats *Title Transfer Facility* (TTF) en draagt daarmee bij aan de

¹⁴ In een *first-come-first-served* mechanisme wordt transportcapaciteit toegewezen in volgorde van boeking.

¹⁵ Een *backhaul* transactie is een transactie die resulteert in het transport van gas in tegengestelde richting van de geaggregeerde fysieke gasstroom in een pijpleiding. Een dergelijke transactie kan worden bewerkstelligd door de reductie van de fysieke stroom op een leveringspunt.

¹⁶ De gezamenlijke netbeheerders hebben desgevraagd aangegeven dat in dit verband met name de grenslocatie Oude Statenzijl van belang is, omdat daar zowel meerdere interconnectiepunten als niet-interconnectiepunten (te weten entry- en exitpunten verbonden met een berging) voorkomen.

¹⁷ De dienst *wheeling* geeft het recht om op een entrypunt een hoeveelheid gas per uur in het landelijk gastransportnet te voeden en dit gas op een op dezelfde locatie gelegen exitpunt weer aan het landelijk gastransportnet te onttrekken. De hoeveelheid in een uur in te voeden gas dient gelijk te zijn aan de hoeveelheid te onttrekken gas in hetzelfde uur.

¹⁸ De dienst *diversion* geeft het recht om gecontracteerde entrycapaciteit of exitcapaciteit te verplaatsen naar een ander op dezelfde locatie gelegen entrypunt respectievelijk exitpunt onder voorwaarde dat er geen extra beslag op transportcapaciteit wordt gelegd.

Besluit

ontwikkeling van het handelsverkeer op de gasmarkt. Bovendien wordt met een veilingmechanisme de beschikbare transportcapaciteit op een economisch efficiënte wijze toegewezen aan de netgebruikers en draagt dit dus tevens bij aan hun doelmatig handelen. De overige wijzigingen die in randnummers 23 en 24 worden beschreven houden rechtstreeks verband met, dan wel vloeien voort uit, de invoering van een veilingmechanisme op interconnectiepunten. ACM volgt de onderbouwing van de gezamenlijke netbeheerders met betrekking tot deze wijzigingen. ACM is derhalve van oordeel dat de betreffende wijzigingen in de Transportvoorwaarden Gas – LNB niet in strijd zijn met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, lid 1 en 2, van de Gaswet.

4.2 Overboekings- en terugkoopregeling

26. Paragraaf 2.2.2 van CMP bevat de regels over de overboekings- en terugkoopregeling. Deze regeling komt erop neer dat de transmissiesysteembeheerder gestimuleerd wordt om te overboeken, dat wil zeggen: additionele capaciteit te verkopen, bovenop de technische capaciteit. De stimuleringsregeling zelf is onderdeel van de methode van regulering voor GTS, vastgesteld in het methodebesluit voor de jaren 2014 tot en met 2016.¹⁹ Bij het aanbieden van de additionele capaciteit houdt de transmissiesysteembeheerder rekening met verwachtingen over de capaciteit die wel is gecontracteerd, maar niet zal worden gebruikt. Deze verwachtingen moeten gebaseerd zijn op statistische scenario's voor de op interconnectiepunten op enig moment verwachte hoeveelheid fysiek ongebruikte capaciteit. Indien de systeemintegriteit in gevaar is omdat netgebruikers op een bepaald moment meer capaciteit wensen te gebruiken dan technisch mogelijk is, kan de transmissiesysteembeheerder besluiten capaciteit terug te kopen. Indien de transmissiesysteembeheerder capaciteit terugkoopt moet de terugkoopprocedure marktgebaseerd zijn.

4.2.1 Overboeken

27. Ter implementatie van het overboeken bevat het voorstel de toevoeging van artikelen B2.2 en B2.3 aan bijlage 2 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB. Artikel B2.2 bevat op hoofdlijnen hoe GTS de technische capaciteit op entry- exitpunten bepaalt. Volgens de gezamenlijke netbeheerders kan de technische capaciteit op interconnectiepunten niet worden bepaald zonder ook de technische capaciteit op alle andere entry- en exitpunten te bepalen. De methode voor berekening van de technische capaciteit bestaat uit de volgende onderdelen: prognoses, uitgangspunten, zwaarteselectie per transportrichting, inzetvarianten en drukvalberekening. In het voorstel worden deze onderdelen beschreven. Waar nodig verwijst de voorgestelde tekst naar de website van GTS voor een meer gedetailleerde beschrijving.

¹⁹ Methodebesluit GTS 2014-2016, www.acm.nl/nl/publicaties/publicatie/12001/Methodebesluit-GTS-2014-2016/.

Besluit

28. Artikel B2.3 bevat een beschrijving van de methode voor het bepalen van de overboekcapaciteit door GTS op interconnectiepunten. De beschrijving bevat een methode voor de toepassing op maandbasis en een methode voor de toepassing op dagbasis.
29. Energie-Nederland merkt in het GEN-overleg op het onbegrijpelijk te vinden hoe GTS de beschikbare technische capaciteit bepaalt. Energie-Nederland vraagt of GTS marktpartijen meer transparantie kan bieden zodat die ook zelf kunnen inschatten wat de beschikbare technische capaciteit is. Namens de gezamenlijke netbeheerders heeft GTS in het GEN-overleg aangegeven dat informatie over de beschikbare en technische capaciteiten wordt gepubliceerd op het transparantieplatform. Volgens GTS is de berekening van de technische capaciteit niet in een simpele formule te vatten, en hebben circa 20 mensen een dagtaak om die berekening uit te voeren.
30. Mede naar aanleiding van de opmerkingen van Energie-Nederland tijdens het GEN-overleg heeft ACM in het informatieverzoek van 16 juli 2013 verzocht om een nadere toelichting van de beschrijving van de berekening van de technische- en overboekcapaciteit. In het informatieverzoek concludeert ACM op de eerste plaats dat de beschrijving nog onvoldoende concreet is om de voorgestelde regeling te kunnen toetsen aan de relevante artikelen in de CMP-regulering. De verwijzing die de gezamenlijke netbeheerders hebben opgenomen naar de website van GTS, bevat slechts een aantal formules voor de fysische (transport)eigenschappen van gas en geven naar de mening van ACM geen inzicht in de wijze waarop GTS tot haar prognoses komt. In het informatieverzoek vraagt ACM toelichting op alle onderdelen van de berekening van de technische capaciteit zoals beschreven in het voorstel. Tevens zet ACM vraagtekens bij de beschrijving van de berekening van de overboekcapaciteit. Naar het eerste oordeel van ACM is de berekening van de overboekcapaciteit zoals beschreven in ieder geval deels een herberekening van de technische capaciteit, en niet overboekcapaciteit zoals bedoeld in de CMP-regulering. De beschrijving maakt bovendien niet duidelijk hoe GTS rekening houdt met statistische scenario's zoals de CMP-regulering voorschrijft.
31. In reactie op het informatieverzoek geven de gezamenlijke netbeheerders meer en gedetailleerder informatie over de totstandkoming van de technische capaciteit. In het antwoord maken de gezamenlijke netbeheerders bijvoorbeeld duidelijker welke processtappen GTS neemt bij het berekenen van de technische capaciteit, wat de inhoud is per processtap en op welke wijze de uitkomsten per processtap worden geadministreerd. Tevens geven de gezamenlijke netbeheerders meer achtergrond over de beschrijving van de berekening van de overboekcapaciteit. De gezamenlijke netbeheerders geven aan dat bij de berekening op maand- en dagbasis niet langer wordt voldaan aan de eisen ten aanzien van betrouwbaarheid van transport. Daarom betreft deze berekening volgens hen geen herberekening van de technische capaciteit.

Besluit

Eerste beoordeling: wijzigingsopdracht

32. ACM is van mening dat de aanvullende informatie over de berekening van de technische capaciteit zoals beschreven in de reactie op het informatieverzoek de totstandkoming van de technische capaciteit aanmerkelijk verduidelijkt. Een verduidelijking van de berekening van de technische capaciteit verbetert de transparantie en objectiviteit van de voorwaarden en draagt bij aan het doelmatig handelen van netgebruikers. ACM heeft de gezamenlijke netbeheerders daarom opgedragen het voorstel te wijzigen zodanig dat de beschrijving van de berekening van de technische capaciteit wordt aangevuld met informatie uit de reactie op het informatieverzoek.
33. Mede op grond van de reactie op het informatieverzoek is ACM van mening dat de beschrijving van de overboekcapaciteit inhoudt dat er deels een herberekening op maand- en dagbasis plaatsvindt van de technische capaciteit. Het herberekenen van de technische capaciteit is naar de mening van ACM geen overboekcapaciteit waar GTS additionele inkomsten op zou moeten kunnen behalen. Tevens stelt ACM vast dat in het voorstel ontbreekt dat GTS bij de berekening van de overboekcapaciteit rekening houdt met statistische scenario's over het gebruik van de capaciteit. Dit is een van de vereisten van de CMP-regulering. Overeenkomstig deze bevindingen heeft ACM de gezamenlijke netbeheerders daarom opgedragen het voorstel te wijzigen zodanig dat bij het bepalen van de overboekcapaciteit rekening wordt gehouden met statistische scenario's. Tevens is opgedragen om de geconstateerde herberekening van de technische capaciteit op maand- en dagbasis onderdeel te laten vormen van de beschrijving van de berekening van de technische capaciteit.
34. Op 8 oktober 2013 heeft ACM een gewijzigd voorstel ontvangen van de gezamenlijke netbeheerders. ACM constateert dat de beschrijving van de berekening van de technische capaciteit is aangevuld met nadere informatie over de aanpak van de berekening van de technische capaciteit inclusief beschrijvingen van de processtappen in die berekening. Voorts constateert ACM dat in de beschrijving van de berekening van de overboekcapaciteit ten behoeve van de maand- en dagveiling is opgenomen dat deze wordt berekend op basis van statistische scenario's van de te verwachten hoeveelheid ongebruikte fysieke capaciteit en het risico op buitensporige terugkoopverplichtingen.
35. ACM constateert eveneens dat de beschrijving van de berekening van de technische capaciteit in het gewijzigde voorstel niet bevat dat de technische capaciteit op maand- en dagbasis wordt berekend. Desgevraagd heeft GTS namens de gezamenlijke netbeheerders aangegeven momenteel niet in staat te zijn de technische capaciteit maandelijks of dagelijks te herberekenen. GTS heeft daarbij betoogd dat het ontbreken van een maandelijks of dagelijks berekening van de technische capaciteit niet in strijd kan worden geacht met de vereisten van de CMP-regulering.

Besluit

Zienswijze Energie-Nederland

36. ACM maakt uit de schriftelijke zienswijze van Energie-Nederland op het ontwerpbesluit op dat de beschrijving van de berekening van de technische capaciteit volgens haar nog onvoldoende duidelijk is. Naar de mening van Energie-Nederland dient er meer duidelijkheid te komen over de berekening van de technische capaciteit.
37. Energie-Nederland benadrukt voorts in haar zienswijze het belangrijk te vinden dat ACM een goede belangenafweging maakt over herberekenen van de technische capaciteit binnen het jaar. GTS heeft hierover tijdens de hoorzitting aangegeven dat het berekenen van de technische capaciteit een aanzienlijke inspanning vergt, die volgens haar niet opweegt tegen het resultaat. Energie-Nederland geeft aan niet te kunnen beoordelen of de kosten van periodieke herberekening binnen het jaar efficiënt zijn, maar verwacht wel dat er een positief effect kan zijn.
38. In haar mondelinge en schriftelijke zienswijze op het ontwerpbesluit stelt Energie-Nederland daarnaast het moment van overboeken aan de orde²⁰. Volgens Energie-Nederland zijn de voorwaarden hieromtrent niet transparant, wat zorgt voor onduidelijkheid in de markt. Energie-Nederland geeft aan tijdens de hoorzitting op 19 november 2013 van GTS te hebben begrepen dat regels hierover in de *transmission service conditions* (hierna: TSC) van GTS worden opgenomen. Volgens Energie-Nederland is dit een punt dat in de voorwaarden dient te worden opgenomen, en niet in de TSC. Concluderend verzoekt Energie-Nederland ACM de te hanteren procedure op te nemen in het voorliggende besluit.

Oordeel ACM

39. ACM is van mening dat het gewijzigde voorstel voor toevoeging van artikel B2.2 de benodigde randvoorwaarden schept voor een zo goed mogelijke werking van het overboekings- en terugkoopmechanisme die past binnen de regulering van GTS. Met betrekking tot de dagelijkse en maandelijkse berekening van de technische capaciteit is ACM van mening dat het logisch zou zijn indien GTS de technische capaciteit gedurende een jaar periodiek herberekent. Op deze wijze kunnen bijvoorbeeld de prognoses worden bijgesteld met gewijzigde omstandigheden voor de komende maand of dag. Door de technische capaciteit gedurende het jaar niet te herberekenen bestaat naar de mening van ACM een kans dat de technische capaciteit onderschat wordt voor bepaalde dagen of maanden. Echter, zolang eventueel gewijzigde omstandigheden niet leiden tot het verhogen van de overboekcapaciteit waar een verhoging van de technische capaciteit was aangewezen, kan ACM niet concluderen dat het gewijzigde voorstel in strijd is met de CMP-regulering. De verwachting van Energie-Nederland dat periodieke herberekening van de technische capaciteit binnen het jaar een positief effect kan hebben doet hier niet aan af. Energie-Nederland betoogt in haar zienswijze dat er meer duidelijkheid dient te komen over de berekening van de technische capaciteit. ACM is echter van mening dat de beschrijving

---

²⁰ In de schriftelijke zienswijze is dit vermeld onder het kopje 'terugkoopprocedure'. De tekst van dit onderdeel van de zienswijze gaat echter alleen over het overboeken.

Besluit

van de berekening van de technische capaciteit voor dit moment voldoende duidelijkheid biedt. Het toezicht van ACM op de correcte uitvoering (waaronder de frequentie) van de (her)berekening van de technische- en overboekcapaciteit, in relatie tot de werking van de overboekings- en terugkoopregeling, zal moeten uitwijzen of de beschrijving in de code dient te worden aangescherpt. Hiermee concludeert ACM dat de toevoeging van artikel B2.2 niet in strijd is met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, lid 1 en 2, van de Gaswet.

40. Energie-Nederland heeft in haar schriftelijke zienswijze op het ontwerpbesluit aangegeven van mening te zijn dat de procedure voor overboeken moet zijn opgenomen in de voorwaarden. ACM onderschrijft dit niet. De CMP-regulering behoeft naar de mening van ACM geen nadere uitwerking in de voorwaarden op dit punt. Immers, de capaciteit die GTS additioneel aanbiedt bovenop de technische capaciteit wordt aangeboden tegen dezelfde voorwaarden als de technische capaciteit. Dit zijn dus geen afzonderlijke producten die afzonderlijk worden aangeboden aan de markt. Het al dan niet aanbieden van deze overboekcapaciteit is bovendien een afweging die op grond van CMP is voorbehouden aan GTS. De interconnectiepunten waarop overboekcapaciteit wordt aangeboden alsmede de looptijd van de capaciteitsproducten en de hoeveelheid overboekcapaciteit zijn keuzes die daaruit voortvloeien. Het opnemen van nadere voorwaarden waaraan GTS moet voldoen bij het aanbieden van overboekcapaciteit gaat naar het oordeel van ACM ten koste van de zelfstandige risico-afweging die GTS dient te maken en daarmee ten koste van de effectiviteit van deze regeling. ACM moedigt GTS wel aan richting marktpartijen zo transparant mogelijk te zijn over de afwegingen die ten grondslag liggen aan de genoemde keuzes.
41. ACM is voorts van mening dat het gewijzigde voorstel voor toevoeging van artikel B2.3 op een juiste wijze de berekening van de overboekcapaciteit beschrijft. Naar het oordeel van ACM is de toevoeging van dit artikel niet in strijd met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, lid 1 en 2, van de Gaswet.

4.2.2 Terugkoopprocedure

42. De gezamenlijke netbeheerders stellen voor om artikel 2.1.15 toe te voegen aan de Transportvoorwaarden Gas – LNB. Dit artikel bevat de procedure die wordt toegepast voor het terugkopen van capaciteit. Volgens de toelichting bij het voorstel verstaan de gezamenlijke netbeheerders onder terugkopen het afroepen van een terugkoopveiling waarin netgebruikers kunnen aangeven tegen welke vergoeding zij bereid zijn om hun nominatie op dat punt naar beneden bij te stellen (dan wel naar boven, indien zij capaciteit in tegenstroom hebben). De succesvolle bidders in de veiling worden vervolgens verplicht om overeenkomstig hun nominatie bij te stellen vóór de hernominatiedeadline. De veiling wordt drie uur voor het uur van levering aangekondigd, start 2 uur en 45 minuten voor het

Besluit

uur van levering en duurt een half uur. De betreffende netgebruikers hebben na afloop van de veiling 15 minuten de tijd om hun hernominatiebericht te sturen.

43. In de toelichting bij het voorstel geven de gezamenlijke netbeheerders aan dat GTS kan overgaan tot terugkopen wanneer de som van nominaties hoger uitvalt dan de technische capaciteit op een interconnectiepunt. Voordat wordt overgegaan tot de terugkoopprocedure, tracht GTS eerst het voorziene knelpunt op te lossen door efficiënt gebruik te maken van alle resterende transportmiddelen en overleg te voeren met de aangrenzende netbeheerder.
44. Energie-Nederland vraagt zich in het GEN-overleg af waarom er in dit voorstel sprake is van 'recht op gebruik' in plaats van 'capaciteit'. Energie-Nederland ziet hierin een afwijking van de terminologie in de CMP-regulering, wat suggereert dat de gezamenlijke netbeheerders ook een andere bedoeling hebben. Namens de gezamenlijke netbeheerders legt GTS in het GEN-overleg uit dat feitelijk hetzelfde wordt gedaan. Het gaat echter niet om het terugkopen van capaciteit, want het capaciteitscontract blijft in stand. Het gaat om het terugkopen van het recht om van die capaciteit gebruik te maken met als doel hernominaties te veroorzaken waarmee de systeemintegriteit wordt hersteld.
45. Blijkens het GEN-verslag bevatte het voorstel dat is ingebracht in het GEN-overleg de bepaling dat indien er geen andere maatregel kosteneffectiever is, GTS kan overgaan tot het starten van de terugkoopprocedure. Energie-Nederland merkt hierover op dat het conform CMP is dat GTS voordat de terugkoopregeling start andere mogelijkheden beziet om het knelpunt op te lossen, maar dat de gekozen formulering te kort door de bocht was. Volgens Energie-Nederland kan alleen achteraf door de toezichthouder worden geconstateerd welke maatregel het meest kosteneffectief zou zijn geweest en zou deze bepaling daarom geschrapt kunnen worden. Uit het voorstel blijkt dat de gezamenlijke netbeheerders dit artikel inderdaad hebben geschrapt.
46. Energie-Nederland heeft in het GEN-overleg verder vragen gesteld ter verduidelijking van het voorstel, die door de gezamenlijke netbeheerders zijn beantwoord. Deze hebben niet geleid tot aanpassing van het voorstel.
47. In het informatieverzoek van 16 juli 2013 heeft ACM verzocht om nadere toelichting van de terugkoopprocedure. ACM constateert daarin dat de toelichting bij het wijzigingsvoorstel ingaat op de volgorde van maatregelen die GTS kan nemen wanneer zich een knelpunt voordoet. Hierover vraagt ACM onder meer welk toetsingskader GTS hanteert om tot de keuze te komen van de meest kosteneffectieve maatregel. De gezamenlijke netbeheerders merken in hun reactie op dat het niet mogelijk is om op voorhand te zeggen wat de meest kosteneffectieve maatregel zal zijn. Verwacht wordt dat op basis van ervaring steeds duidelijker zal worden in welke gevallen welke maatregel het meest kosteneffectief is. GTS zal in het geval van een knelpunt eerst bezien of operationele middelen kunnen worden

Besluit

ingezet. Vervolgens wordt gekeken of met het maken van afspraken met een naburige transmissiesysteembeheerder het knelpunt kan worden opgelost. Als laatste stap volgt de inzet van commerciële middelen, waaronder ook de terugkoopveiling. Nadat zich een knelpunt heeft voorgedaan wordt de aanpak geëvalueerd en eventueel bijgesteld.

48. ACM vraagt voorts in het informatieverzoek een nadere toelichting over de tijd tussen het afroepen van de terugkoopveiling en het bereiken van de deadline voor hernominatie. Er bestaat immers een risico dat netgebruikers deze tijd gebruiken om te hernomineren, opdat zij deze capaciteit in de terugkoopveiling tegen een hogere prijs weer kunnen verkopen. Uit het antwoord maakt ACM op dat de gezamenlijke netbeheerders dit risico gering achten. Indien partijen na het moment van notificatie van de terugkoopveiling hun nominatie aanpassen (los van deelname aan de terugkoopveiling), kan dit worden gezien als niet prudent gedrag.

Zienswijze Energie-Nederland

49. In haar mondelinge en schriftelijke zienswijze op het ontwerpbesluit vraagt Energie-Nederland zich af welke andere commerciële middelen GTS voor zich ziet, anders dan een terugkoopveiling. GTS gaf in de hoorzitting aan dat er diverse andere commerciële middelen denkbaar zijn die eveneens kunnen worden toegepast, zoals het aangaan van *flow-commitments* met individuele partijen en de mogelijkheid voor GTS om zelf aan weerszijden van de grens gas in te kopen en te verkopen om zo congestie weg te nemen. GTS is dit aan het onderzoeken. Energie-Nederland vroeg zich daarop af of het handelen in gas door een netbeheerder wel is toegestaan.

Oordeel ACM

50. Met betrekking tot de volgorde van maatregelen die GTS neemt wanneer zich een knelpunt voordoet, is ACM van mening dat het niet noodzakelijk is de exacte procedure onderdeel te laten uitmaken van de voorwaarden. Of GTS in voorkomende gevallen de meest kosteneffectieve maatregel heeft genomen kan immers alleen achteraf worden bezien. Het opnemen van een dwingende procedure in de voorwaarden kan er daarom toe leiden dat in voorkomende gevallen GTS niet kan kiezen voor een maatregel die het meest kosteneffectief zou zijn geweest. De evaluatie van GTS alsmede het toezicht van ACM op de naleving van de CMP-regulering biedt naar het oordeel van ACM de waarborgen die nodig zijn opdat GTS een juiste afweging maakt van de kosteneffectiviteit van verschillende mogelijke maatregelen.
51. In reactie op de zienswijze van Energie-Nederland merkt ACM op dat het kunnen inzetten van commerciële maatregelen anders dan een terugkoopveiling naar haar mening in overeenstemming is met CMP. Op grond van paragraaf 2.2.2(7) van CMP dienen transmissiesysteembeheerders immers te verifiëren of alternatieve maatregelen meer kosteneffectief zijn om de systeemintegriteit in stand te houden, waarbij de inzet van commerciële middelen niet wordt uitgesloten. Daarbij merkt ACM op dat het in dit specifieke

Besluit

geval zou gaan om het in stand houden van de systeemintegriteit, in het kader waarvan GTS zou handelen 'tegen de markt in'. Dat wil zeggen: GTS zou gas inkopen in het dure marktgebied en verkopen in het goedkope marktgebied. GTS kan met dergelijke transacties geen winst maken, maar maakt alleen kosten die zij afweegt tegen de kosten van andere oplossingen voor het congestieprobleem.

52. ACM is derhalve van mening dat met de toevoeging van artikel 2.1.15 aan de Transportvoorwaarden Gas – LNB wordt voldaan aan de eis in artikel 2.2.2 van CMP om een marktgebaseerde terugkoopprocedure toe te passen. Naar het oordeel van ACM is de toevoeging van dit artikel niet in strijd met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, lid 1 en 2, van de Gaswet.

4.3 Teruggeven van gecontracteerde capaciteit

53. Op grond van artikel 2.2.4 van CMP dient GTS elke teruggave van vaste capaciteit op een interconnectiepunt te aanvaarden, met uitzondering van capaciteit met een looptijd van een dag of korter. De gezamenlijke netbeheerders stellen met het oog hierop voor om een nieuw artikel 2.1.14 toe te voegen aan de Transportvoorwaarden Gas – LNB, waarin de specifieke voorwaarden voor het teruggeven van capaciteit worden vastgelegd.
54. In artikel 2.1.14 is onder meer opgenomen dat de periode van teruggave een (gas)jaar, een kwartaal of een maand kan zijn en dat de teruggegeven capaciteit over de gehele periode constant dient te zijn. Desgevraagd hebben de gezamenlijke netbeheerders toegelicht dat de teruggegeven capaciteit door GTS zal worden aangeboden in de daarop volgende veiling voor respectievelijk een jaar, kwartaal of maand. Omdat de aan te bieden capaciteit in een veiling constant dient te zijn gedurende de periode waarvoor de veiling wordt georganiseerd, is het volgens de gezamenlijke netbeheerders logisch dat ook de teruggegeven capaciteit constant dient te zijn over deze periode. Daarnaast heeft het aanbieden van de teruggegeven capaciteit in een veiling als consequentie dat het de partij die de capaciteit teruggeeft niet is toegestaan om deze capaciteit op een andere manier te verhandelen.
55. Indien meerdere netgebruikers capaciteit teruggeven en slechts een deel van deze capaciteit opnieuw kan worden gecontracteerd, dan zal herallocatie plaatsvinden naar rato van de door deze netgebruikers teruggegeven capaciteit. Desgevraagd hebben de gezamenlijke netbeheerders aangegeven dat de keuze voor een pro rata herallocatie is gebaseerd op een sterke voorkeur van netgebruikers voor deze methode boven herallocatie op basis van *first-come-first-served* ('tjdstempel'). De gezamenlijke netbeheerders hebben daarbij opgemerkt dat zij het belang van harmonisatie²¹ aan weerszijden van de grens onderkennen en dat GTS in dit verband de discussie met andere landelijke netbeheerders

²¹ Dit is met name van belang voor gebundelde producten, die op grond van de NC CAM moeten worden ingevoerd.

Besluit

voert. Uitkomst van deze discussie zal volgens de gezamenlijke netbeheerders moeten zijn dat aan beide zijden van een interconnectiepunt dezelfde methode van herallocatie wordt gehanteerd (pro rata of tijdstempel). GTS is hierbij voornemens om op alle interconnectiepunten verbonden met haar netwerk dezelfde methode te implementeren.

56. Tenslotte is in het voorgestelde artikel 2.1.14 opgenomen dat teruggegeven en door (een) andere netgebruiker(s) opnieuw gecontracteerde capaciteit niet in rekening wordt gebracht bij de netgebruiker die deze capaciteit heeft teruggegeven. Dit houdt in dat zowel het gereguleerde tarief als een eventuele veilingpremie niet zullen worden gefactureerd.
57. Energie-Nederland merkt in het GEN-overleg op dat teruggave van capaciteit tot doel heeft dat het gastransportnet efficiënt benut wordt. Zij heeft begrepen dat teruggegeven capaciteit pas door GTS wordt verkocht als de overige capaciteit op is en is van mening dat teruggegeven capaciteit juist als eerste moet worden verkocht. Zo zou volgens Energie-Nederland een serieuze optie ontstaan voor programmaverantwoordelijken om capaciteit terug te geven, wat een randvoorwaarde is voor vermindering van contractuele congestie. Namens de gezamenlijke netbeheerders brengt GTS hier in het GEN-overleg tegenin dat het teruggeven van capaciteit een anti-congestiemaatregel is zoals vastgelegd in CMP en daarom met name toegepast dient te worden op interconnectiepunten met congestie. Dit betekent dat er geen capaciteit meer beschikbaar is op de betreffende punten, zodat GTS de 'eigen capaciteit' niet meer eerst kan aanbieden. Overigens merkt GTS op dat het boekingsplatform voor capaciteit de mogelijkheid zal gaan bieden om capaciteit (anoniem) op de secundaire markt aan te bieden.
58. In haar mondelinge en schriftelijke zienswijze op het ontwerpbesluit wijst Energie-Nederland er evenals in het GEN-overleg op dat teruggave van capaciteit niet werkt, omdat een programmaverantwoordelijke pas van zijn betalingsverplichting wordt ontheven als eerst alle capaciteit van GTS is verkocht. Bovendien wordt alleen de betalingsverplichting opgeheven en krijgt de marktpartij geen veilingpremie. Energie-Nederland verwacht dat de secundaire markt een groter belang krijgt, aangezien de door haar genoemde nadelen van teruggave van capaciteit aan GTS niet gelden voor de secundaire markt. Energie-Nederland merkt op dat zij ten aanzien van de implementatie van de secundaire markt in het ontwerpbesluit geen regelingen aantreft, terwijl het volgens haar wel voor de hand had gelegen dat ACM hieromtrent regels opstelt teneinde deze markt te ontwikkelen.
59. Daarnaast is volgens Energie-Nederland niet duidelijk hoe lang een marktpartij capaciteit niet mag aanbieden op een andere manier (zoals bijvoorbeeld op de secundaire markt) na teruggave aan GTS. Deze intransparantie komt volgens Energie-Nederland de markt niet ten goede en zij vraagt daarom om helderheid met betrekking tot de lengte van de termijn en de reden waarom voor een bepaalde termijn wordt gekozen. Desgevraagd heeft GTS aangegeven dat de termijn voor het indienen van een teruggave van capaciteit is opgenomen in de TSC van GTS. Voor teruggave van maandproducten geldt een termijn

Besluit

van uiterlijk 31 dagen voorafgaand aan een veiling, terwijl voor teruggave van kwartaal- en jaarproducten een termijn van uiterlijk 61 dagen voorafgaand aan een veiling geldt. Deze termijnen hangen samen met de termijnen van 30 respectievelijk 60 dagen voor de initiële *upload* van de beschikbare capaciteit per interconnectiepunt naar het elektronische boekingsplatform. GTS is van mening dat het niet wenselijk is om na de initiële *upload* van de beschikbare capaciteit nog wijzigingen aan te brengen in de aan te bieden capaciteit, omdat deze capaciteit vanaf dat moment al “in de etalage ligt” bij het boekingsplatform.

60. Daarnaast vraagt Energie-Nederland zich af waarom dag-vooruit wel extra capaciteit kan worden verkocht op basis van het systeem van overboeking en terugkoop (zie ook paragraaf 4.2), maar niet op basis van teruggave van capaciteit. Zeker op dagen dat GTS geen overboekcapaciteit durft te verkopen zou terugkoop van dagproducten volgens Energie-Nederland de markt helpen.
61. Energie-Nederland wijst in haar mondelinge en schriftelijke zienswijze op het ontwerpbesluit voorts op de sterke voorkeur die GTS kennelijk heeft voor pro rata herallocatie ingeval diverse partijen capaciteit teruggeven en stelt dat uit het ontwerpbesluit niet blijkt waarom GTS deze sterke voorkeur heeft. Energie-Nederland uit haar verbazing dat ACM mee gaat met de voorkeur van GTS voor een pro rata methode zonder dit nader te motiveren, terwijl ACM tegelijk opmerkt dat harmonisatie aan weerszijden van de grens van belang is. Energie-Nederland vindt evenals ACM dat aan beide zijden van de grens een gelijke methode moet worden gehanteerd, met name voor gebundelde producten. Bovendien blijkt uit randnummer 51 van het ontwerpbesluit dat ACM verwacht dat de tijdstempelmethode uiteindelijk de standaard zal worden.
62. GTS gaat in haar schriftelijke zienswijze op het ontwerpbesluit in op de mening van ACM dat harmonisatie van de methode van herallocatie aan weerszijden van de grenzen (zie ook randnummer 55) een vereiste is voor de invoering van gebundelde producten per 1 januari 2014. GTS bevestigt allereerst het belang van een dergelijke harmonisatie en is in gesprek met de haar omringende transmissiesysteembeheerders om deze harmonisatie te bewerkstelligen. GTS is het echter niet eens met ACM dat harmonisatie met betrekking tot herallocatie een vereiste is voor de invoering van gebundelde producten per 1 januari 2014. Ten eerste is aldus GTS op de meeste interconnectiepunten verbonden met het gastransportnet van GTS geen sprake van contractuele congestie, zodat op deze punten het teruggeven van capaciteit niet snel zal leiden tot een succesvolle transactie omdat in een veiling de nog beschikbare capaciteit met voorrang zal worden toegewezen. Ten tweede merkt GTS op dat als er op een punt gebundelde capaciteit door slechts één partij wordt teruggegeven, of in het geval dat alle teruggegeven capaciteit opnieuw kan worden toegewezen, gebrek aan harmonisatie ook geen probleem is. Ten derde wijst GTS erop dat bij het teruggeven van ongebundelde capaciteit harmonisatie niet relevant is. GTS concludeert op grond van het voorgaande dat het harmonisatieprobleem zich alleen voordoet als het een interconnectiepunt betreft met aan weerszijden contractuele congestie,

Besluit

waarbij meerdere partijen voor dezelfde periode gebundelde capaciteit teruggeven en niet alle teruggegeven capaciteit opnieuw kan worden toegewezen (hetgeen op een punt met contractuele congestie juist wel te verwachten is). De kans op een daadwerkelijk optredend harmonisatieprobleem is dan ook aldus GTS bijzonder gering, met name in de eerste periode na 1 januari 2014 omdat enerzijds er dan nog weinig gebundelde contracten zijn afgesloten en anderzijds de kans dat deze gebundelde contracten op een dergelijke korte termijn zullen worden teruggegeven klein is.

Oordeel ACM

63. ACM is van oordeel dat met de toevoeging van artikel 2.1.14 aan de Transportvoorwaarden Gas – LNB wordt voldaan aan de eis in artikel 2.2.4 van CMP dat de transmissiesysteembeheerders elke teruggave van vaste capaciteit die door een netgebruiker op een interconnectiepunt gecontracteerd is aanvaarden, met uitzondering van capaciteitsproducten met een looptijd van een dag of korter (zie randnummer 54). ACM interpreteert ‘elke capaciteit’ in dit verband als producten met een looptijd van een (gas)jaar, een kwartaal of een maand. Indien immers ook teruggave van producten met een hiervan afwijkende (niet-standaard) looptijd zou worden toegestaan, dan zou dit *de facto* teruggave op dagbasis inhouden, omdat deze (niet-standaard) looptijd door GTS moet worden opgesplitst en als afzonderlijke dagen in een veiling moet worden aangeboden. Aangezien de transmissiesysteembeheerder op grond van CMP niet verplicht is om teruggave van capaciteitsproducten met een looptijd van een dag of korter te aanvaarden, betekent het voorgaande volgens ACM dat beperking van de teruggave tot standaardproducten in overeenstemming is met CMP. De zienswijze van Energie-Nederland zoals weergegeven in randnummer 60 doet hier niet aan af, nu Energie-Nederland niet heeft betoogd dat de keuze van GTS om geen teruggave van producten met een capaciteit van een dag of korter te aanvaarden in strijd is met de Gaswet.
64. ACM is het voorts met de gezamenlijke netbeheerders eens dat het aanbieden van capaciteit op een veiling als logische gevolgen heeft, dat de teruggegeven capaciteit constant dient te zijn over de betreffende periode en dat het de partij die de capaciteit teruggeeft niet is toegestaan om deze capaciteit op een andere manier te verhandelen. Ook de methode van herallocatie op pro rata basis acht ACM in overeenstemming met artikel 2.2.4 van CMP. ACM benadrukt daarbij het belang van harmonisatie aan weerszijden van de grenzen, zoals in randnummer 55 uiteengezet. ACM volgt evenwel de argumentatie van GTS in haar schriftelijke zienswijze op het ontwerpbesluit dat een verschil in de methode van herallocatie (tijdstempel dan wel pro rata) aan beide kanten van een interconnectiepunt niet in de weg staat aan de invoering van gebundelde producten per 1 januari 2014. De zienswijze van Energie-Nederland zoals weergegeven in randnummer 61 doet hier niet aan af. ACM wijst er overigens op dat in het ontwerpbesluit wel degelijk gemotiveerd is waarom voor de pro rata methode is gekozen. Zoals in randnummer 55 aangegeven is deze keuze gebaseerd op een sterke voorkeur van netgebruikers voor deze methode. GTS heeft in de hoorzitting aangegeven dat deze voorkeur is geuit in zogenaamde ‘*shipper workshops*’.

Besluit

Aangezien Energie-Nederland in haar zienswijze geen voorkeur uitspreekt voor een bepaalde methode en beide methodes op grond van CMP zijn toegestaan, ziet ACM geen grond om tot een andere beoordeling te komen dan in het ontwerpbesluit. ACM merkt in dit verband nog op dat in België en Duitsland gekozen is voor de tijdstempelmethode en heeft de indruk dat deze methode uiteindelijk de standaard zal worden. In dat geval kan artikel 2.1.14 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB te zijner tijd gewijzigd worden.

65. Tenslotte merkt ACM op dat artikel 2.2.4 CMP geen eisen stelt aan de wijze van verrekening van de teruggave van capaciteit. ACM stelt vast dat houders van primaire capaciteit geen extra winst maken in relatie tot de herallocatie van door hen teruggegeven capaciteit, hetgeen in lijn is met de recent gepubliceerde (niet-bindende) *guidance* van ACER voor nationale energietoezichthouders.²²
66. Met betrekking tot het betoog van Energie-Nederland dat GTS teruggegeven capaciteit als eerste moet verkopen wijst ACM op de passage in artikel 2.2.4 CMP volgens welke teruggegeven capaciteit pas geacht wordt te zijn gheralloceerd nadat alle beschikbare capaciteit gealloceerd is. De door GTS beoogde procedure voldoet hieraan. ACM is het met Energie-Nederland eens dat de regels voor teruggave transparant moeten zijn voor marktpartijen en heeft daarom GTS verzocht om een nadere toelichting. Deze staat weergegeven in randnummer 59. Naar het oordeel van ACM scheidt GTS met haar toelichting de gewenste duidelijkheid met betrekking tot de lengte van de termijn en de reden waarom voor deze termijn is gekozen. Met betrekking tot de zienswijze van Energie-Nederland dat ten gevolge van de systematiek van teruggave van capaciteit de secundaire markt relatief aan belang wint, merkt ACM op dat zij dit niet als een bezwaar ziet. Integendeel, ACM beschouwt de secundaire markt als het eerst aangewezen platform voor marktpartijen om in capaciteit te handelen en ziet de mogelijkheid van teruggave van capaciteit aan GTS als een terugvaloptie. Het elektronische boekingsplatform biedt daarvoor de mogelijkheden, zoals reeds opgemerkt in randnummer 57. In reactie op het verzoek van Energie-Nederland aan ACM om regels op te stellen omtrent de secundaire markt merkt ACM op dat het primair aan transmissiesysteembeheerders en marktpartijen is om deze markt tot ontwikkeling te brengen. De NC CAM kent alleen de verplichting dat het 'web-gebaseerde' boekingsplatform functionaliteiten biedt voor netgebruikers om secundaire capaciteit aan te bieden en te verkrijgen.²³ Het door gezamenlijke transmissienetbeheerders ontwikkelde boekingsplatform biedt deze functionaliteit en deze wordt tevens door GTS ondersteund, waarmee zij voldoet aan deze verplichting. Op grond van het voorgaande is ACM van oordeel dat de betreffende wijzigingen in de Transportvoorwaarden Gas – LNB niet in strijd zijn met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, lid 1 en 2, van de Gaswet.

17/48

²² *Issue paper* "on the need for coordinated decisions at EU level for the implementation of the Congestion Management Procedures Guidelines – A non-binding guidance for NRAs, ACER, http://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER_CMP_Guidance%20issue%20paper%20on%20CMP%20implementation_20130808.pdf.

²³ Zie Verordening 984/2013, artikel 27, tweede lid, onder c.

Besluit

4.4 Overige wijzigingen

67. De gezamenlijke netbeheerders stellen naast de hiervoor besproken wijzigingen een aantal bijkomende wijzigingen voor in de Begrippenlijst Gas, de Tarievenscode Gas, de Transportvoorwaarden Gas – LNB en de Allocatievoorwaarden Gas. Deze wijzigingen zijn grotendeels gerelateerd aan de invoering van de NC CAM en CMP en betreffen deels de reparatie van omissies in de bestaande codes. Navolgend worden deze resterende wijzigingen beoordeeld.

4.4.1 Wijzigingen in de Begrippenlijst Gas

68. De gezamenlijke netbeheerders stellen voor om een aantal begrippen aan de Begrippenlijst Gas toe te voegen en om de omschrijving van het begrip verordening aan te passen aan de omschrijving in de Gaswet. Een van de begrippen die worden toegevoegd is het begrip interconnectiepunt. In de toelichting bij het voorstel wordt daarnaast echter herhaaldelijk gesproken over grenspunten.

Eerste beoordeling: wijzigingsopdracht

69. In het informatieverzoek van 16 juli 2013 heeft ACM verzocht om nadere toelichting over het gebruik van deze twee begrippen alsmede op welke wijze duidelijk is welke punten precies interconnectiepunten zijn zoals gedefinieerd op grond van het voorstel. Uit de reactie van de gezamenlijke netbeheerders wordt duidelijk dat niet ieder grenspunt kan worden gekwalificeerd als interconnectiepunt in de zin van de NC CAM. Tevens geven de gezamenlijke netbeheerders aan dat GTS de interconnectiepunten zal publiceren op haar website. Dit voornemen is evenwel niet opgenomen in het codewijzigingsvoorstel. Gezien het belang van duidelijkheid en transparantie omtrent de werkingssfeer van de tariefstructuren en voorwaarden is ACM van mening dat duidelijk moet zijn voor marktpartijen welke punten kunnen worden gekwalificeerd als een interconnectiepunt. Tevens vindt ACM het in het belang van het bevorderen van het doelmatig handelen van netgebruikers wanneer een dergelijk overzicht op eenvoudige wijze kan worden geraadpleegd.

70. Het ontbreken in het codewijzigingsvoorstel van een verwijzing naar een toegankelijke vindplaats (zoals een website) waar de specifieke punten die als interconnectiepunt kwalificeren kunnen worden gevonden is naar het oordeel van ACM in strijd met artikel 12f, lid 1, onderdeel d, van de Gaswet. Op 18 september 2013 heeft ACM de gezamenlijke netbeheerders op grond van artikel 12f, lid 3, van de Gaswet, opdracht gegeven het begrip interconnectiepunt in het voorstel zodanig aan te passen dat daaraan een verwijzing wordt toegevoegd naar een toegankelijke vindplaats waar deze interconnectiepunten te vinden zijn.

Besluit

Zienswijze Energie-Nederland

71. Energie-Nederland onderschrijft in haar zienswijze op het ontwerpbesluit dat het voor marktpartijen duidelijk moet zijn welke punten gekwalificeerd kunnen worden als interconnectiepunt. Zij voegt daaraan toe dat het even zo belangrijk is om te weten of op een bepaald interconnectiepunt sprake is van congestie. Energie-Nederland verzoekt ACM dan ook om dit punt mee te nemen in het definitieve besluit.

Oordeel ACM

72. ACM constateert dat het gewijzigde voorstel voor aanpassing van de Begrippenlijst Gas conform de wijzigingsopdracht is en niet in strijd is met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, lid 1 en 2, van de Gaswet. Met betrekking tot het verzoek van Energie-Nederland neemt ACM aan dat Energie-Nederland doelt op contractuele congestie. Interconnectiepunten met fysieke congestie zijn immers op grond van de veilinguitkomsten inzichtelijk voor marktpartijen. In het geval van contractuele congestie wijst ACM erop dat het bestaan hiervan per soort capaciteitsproduct en geval kan verschillen, waardoor het niet praktisch werkbaar lijkt om een lijst met dergelijke interconnectiepunten te publiceren. Daar komt bij dat GTS op basis van de regeling voor overboeken en terugkoop van capaciteit een prikkel heeft om op interconnectiepunten met contractuele congestie extra vaste capaciteit aan te bieden. Tenslotte wijst ACM op de regeling voor lange-termijn 'use-it-or-lose-it', waarop zij toezicht houdt. Op grond van deze regeling kan ACM van GTS eisen dat zij door een netgebruiker op een interconnectiepunt systematisch onderbenutte gecontracteerde capaciteit geheel of gedeeltelijk intrekt wanneer die netgebruiker zijn ongebruikte capaciteit niet tegen redelijke voorwaarden heeft verkocht of aangeboden en wanneer andere netgebruikers om vaste capaciteit verzoeken. ACM ziet dan ook vooralsnog geen aanleiding om dit punt van Energie-Nederland over te nemen.

19/48

4.4.2 Wijzigingen in de Tarievenscode Gas

Artikelen 3.2.2.4, 3.2.3(b).4 en 3.2.8.4

73. De gezamenlijke netbeheerders verlagen in deze artikelen het aantal afschakelbare tranches dat GTS aanbiedt van twee naar één. Als gevolg van de invoering van het overboeken en terugkopen van capaciteit (zie paragraaf 4.2) en het teruggeven van capaciteit (zie paragraaf 4.3) zal op de betrokken interconnectiepunten meer capaciteit als vaste capaciteit kunnen worden aangeboden, waardoor volgens de gezamenlijke netbeheerders de vraag naar afschakelbare capaciteit zal afnemen.

Oordeel ACM

74. ACM is van mening dat niet zozeer de vraag naar afschakelbare capaciteit van belang is bij de overweging van GTS om het aantal afschakelbare tranches te beperken van twee naar één. Veeleer is deze beperking een gevolg van het feit dat GTS met de invoering van CMP

Besluit

extra vaste capaciteit aanbiedt die voorheen op afschakelbare basis werd verkocht. Hiermee neemt het aanbod van afschakelbare capaciteit (met dezelfde kans op afschakeling als voorheen) logischerwijs af. Op grond van het voorgaande is ACM van oordeel dat de betreffende wijzigingen in de Tarievenscode Gas niet in strijd zijn met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, lid 1 en 2, van de Gaswet.

Artikelen 3.2.2.5, 3.2.3(b).5, 3.2.5.4 en 3.2.8.5

75. In het nieuwe elektronische boekingsplatform dat GTS zal gaan inzetten voor de veiling van capaciteit vervalt de mogelijkheid voor programmaverantwoordelijken om in één boeking een deel van de capaciteit afschakelbaar te boeken en een ander deel vast. Om de netgebruikers ter wille te zijn zal GTS bij boekingen van zowel afschakelbare als vaste capaciteit op verzoek van een erkende programmaverantwoordelijke de maandfactoren aanpassen als ware het één boeking. De gezamenlijke netbeheerders stellen voor om de betreffende artikelen dienovereenkomstig aan te passen. In antwoord op een verzoek om nadere toelichting van Energie-Nederland heeft GTS aangegeven dat in het nieuwe systeem sprake is van aparte boekingen die achteraf door GTS als één contract worden beschouwd. GTS merkt daarbij op dat deze werkwijze resulteert in een voor de klant gunstiger tarief.

Oordeel ACM

76. ACM kan de redenering van de gezamenlijke netbeheerders volgen en is van oordeel dat de betreffende wijzigingen in de Tarievenscode Gas niet in strijd zijn met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, lid 1 en 2, van de Gaswet.

Splitsing artikel 3.2.3

77. De gezamenlijke netbeheerders stellen voor om het bestaande artikel 3.2.3 te splitsen in een artikel voor vaste *backhaul* capaciteit (3.2.3a) en een artikel voor afschakelbare *backhaul* capaciteit (artikel 3.2.3b), aangezien GTS de nieuwe dienst vaste *backhaul* capaciteit wil gaan aanbieden als gevolg van de invoering van een systeem van overboeken en terugkopen van capaciteit. De gezamenlijke netbeheerders hebben desgevraagd toegelicht dat de dienst *backhaul* op dit moment alleen als afschakelbare dienst door GTS kan worden aangeboden, omdat het gas alleen in tegenstroom kan worden getransporteerd indien er voldoende voorwaartse stroom is op het betreffende entry- of exitpunt. Aangezien de voorwaartse stroom op dit moment niet gegarandeerd kan plaatsvinden, kon *backhaul* capaciteit tot nu toe niet vast worden aangeboden.

Oordeel ACM

78. ACM kan de redenering van de gezamenlijke netbeheerders volgen en is van oordeel dat de betreffende wijzigingen in de Tarievenscode Gas niet in strijd zijn met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, lid 1 en 2, van de Gaswet.

Besluit

Artikelen 3.2.4.2 en 3.2.5.2

79. In het huidige systeem van GTS is de tariefdrager voor de dienst *wheeling* gedefinieerd als de gecontracteerde *wheeling* capaciteit. Deze capaciteit wordt binnen het huidige boekingsstelsel vertaald als de bij de betreffende *wheeling* behorende entry- of exitcapaciteit. Omdat bij het contracteren van *wheeling* capaciteit in het nieuwe pan-Europese boekingsplatform de programmaverantwoordelijke direct apart de bij de *wheeling* behorende entry- en exitcapaciteit boekt, is het volgens de gezamenlijke netbeheerders logischer om als tariefdrager de gecontracteerde entry- en exitcapaciteit te nemen.

Oordeel ACM

80. ACM kan de redenering van de gezamenlijke netbeheerders volgen en is van oordeel dat de betreffende wijzigingen in de Tarievenscode Gas niet in strijd zijn met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, lid 1 en 2, van de Gaswet.

Toevoeging artikel 3.4.4

81. De gezamenlijke netbeheerders stellen voor om een nieuw artikel toe te voegen, waarin wordt vastgelegd dat op interconnectiepunten het gereguleerde tarief wordt verhoogd met de uitkomst van de veiling.

Eerste beoordeling: wijzigingsopdracht

82. Na een eerste beoordeling van het voorstel is ACM tot de conclusie gekomen dat het betreffende artikel strijdig is met de regels als bedoeld in artikel 12f, lid 1, onderdeel d, van de Gaswet. Het door ACM vastgestelde transporttarief wordt immers niet verhoogd, maar er ontstaat eerder een prijs voor de capaciteit door de uitkomst van de veiling op te tellen bij het gereguleerde transporttarief. Op 18 september 2013 heeft ACM de gezamenlijke netbeheerders op grond van artikel 12f, lid 3, van de Gaswet, opdracht gegeven het voorstel zodanig te wijzigen dat duidelijk is dat het in rekening gebrachte bedrag voor de transportcapaciteit verkregen uit een veiling bestaat uit de som van het gereguleerde transporttarief en de uitkomst van het gebruikte veilingmechanisme. De gezamenlijke netbeheerders hebben op 8 oktober 2013 een gewijzigd voorstel ingediend.

Oordeel ACM

83. ACM constateert dat het gewijzigde voorstel voor aanpassing van de Tarievenscode Gas conform de wijzigingsopdracht is en niet in strijd is met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, lid 1 en 2, van de Gaswet.

Artikelen 3.2.1.4, 3.2.2.5, 3.2.3a.4, 3.2.3b,5, 3.2.4.3, 3.2.5.4, 3.2.7.5 en 3.2.8.5

84. De gezamenlijke netbeheerders stellen voor om de dagfactor te verlagen van 1/15 naar 1/30. In het verleden is ervoor gekozen om een dagfactor hoger dan 1/30 in te voeren om te voorkomen dat programmaverantwoordelijken tegen een relatief laag tarief door een dagboeking een langere boeking kunnen blokkeren. Met een dagfactor van 1/15 wordt aldus de gezamenlijke netbeheerders op dit moment de efficiënte benutting van het netwerk

Besluit

gestimuleerd. Omdat het mogelijk blokkeren van capaciteit voor een langere termijn dan één dag voornamelijk speelt op grenspunten en op grond van de NC CAM de transmissiesysteembeheerder eerst capaciteitsproducten van een langere duur verkoopt voordat dag-vooruit capaciteit wordt verkocht, vervalt de belangrijkste reden voor het hanteren van een dagfactor van 1/15.

Eerste beoordeling: wijzigingsopdracht

85. ACM constateert dat, naast wijziging van de dagfactor zoals beschreven in het voorgaande randnummer, geen wijziging wordt voorgesteld van de maandfactor. Voor afzonderlijke *backhaul* maandboekingen kent GTS op dit moment een maandfactor van 1/8. GTS gaat volgens het wijzigingsvoorstel vanaf 2014 *backhaul* capaciteit (deels) als (niet-afschakelbare) overboekcapaciteit aanbieden. Dat is alleen mogelijk op maandbasis en niet als voorheen op jaarbasis, waardoor de kosten voor programmaverantwoordelijken hoger zullen worden. ACM acht een dergelijke kostenverhoging in strijd met artikel 12f, lid 1, onderdeel c, van de Gaswet. Op 18 september 2013 heeft ACM de gezamenlijke netbeheerders op grond van artikel 12f, lid 3, van de Gaswet, opdracht gegeven het voorstel zodanig te wijzigen dat de maandfactor voor zowel niet-afschakelbare als afschakelbare *backhaul* capaciteit wordt aangepast van 1/8 naar 1/12. In het gewijzigde voorstel hebben de gezamenlijke netbeheerders deze factor conform de wijzigingsopdracht aangepast.

Zienswijze Energie-Nederland

86. In haar zienswijze op het ontwerpbesluit stelt Energie-Nederland dat wintercapaciteit duurder wordt omdat GTS ervoor kiest om kwartaalproducten los van elkaar te verkopen. Het wordt dan aldus Energie-Nederland goedkoper om 12 maanden in plaats van losse kwartalen te kopen. Verder stelt Energie-Nederland dat er met het oog op de overgang van een systeem van verkoop van jaarcapaciteit op basis van een kalenderjaar naar een systeem van jaarcapaciteit op basis van gasjaren (1 oktober tot 1 oktober) een overgangsregeling zou moeten komen voor de periode 1 januari 2014 tot en met 1 oktober 2014, waarbij de tarieven gebaseerd zouden moeten zijn op een pro rata deel van het jaartarief. Dit laatste punt zal worden besproken in paragraaf 4.4.5.

Oordeel ACM

87. ACM constateert dat het voorstel voor aanpassing van de dagfactor en het gewijzigde voorstel voor aanpassing van de maandfactor in de Tarievenscode Gas beide niet in strijd zijn met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, lid 1 en 2, van de Gaswet.
88. ACM constateert met het oog op de zienswijze van Energie-Nederland tevens dat het voorstel om de systematiek voor het contracteren van meerdere maanden of kwartalen niet langer toe te passen niet in strijd is met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, lid 1 en 2, van de Gaswet. Voorheen werd bij het contracteren van meerdere aaneengesloten maanden het tarief voor het kalenderjaar vermenigvuldigd met de som van

Besluit

de maandfactoren van de betreffende maanden, waarbij de totale kosten niet hoger konden uitkomen dan de prijs van een jaarproduct. Deze aanpak is niet langer mogelijk omdat er op grond van de NC CAM standaardproducten moeten worden geveild en GTS zodoende maand- en kwartaalproducten slechts los kan verkopen.

4.4.3 Wijzigingen in de Transportvoorwaarden Gas – LNB

Artikelen 2.1.2 en 2.1.3

89. Naast de reeds besproken wijzigingen (zie paragraaf 4.1) stellen de gezamenlijke netbeheerders nog een aantal wijzigingen in artikelen 2.1.2 en 2.1.3 voor, die navolgend worden behandeld. Ten eerste is toegevoegd dat de afschakelbare dienst wordt afgeschakeld in de volgorde van het tijdstip van contracteren. Als het tijdstempel van twee of meer afschakelbare contracten exact gelijk is, zal de afschakeling plaatsvinden naar rato van de nominaties. De gezamenlijke netbeheerders lichten toe dat deze bepaling een omissie is in de bestaande tekst, die hiermee wordt gerepareerd. Daarnaast komt de tekst met betrekking tot meerdere afschakelbare tranches te vervallen, in lijn met de overeenkomstige wijzigingen in de Tarievenscode Gas (zie randnummers 73 en 74).

Oordeel ACM

90. ACM is van oordeel dat de betreffende wijzigingen in de Transportvoorwaarden Gas – LNB niet in strijd zijn met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, lid 1 en 2, van de Gaswet.

Artikel 2.1.5

91. Naast de reeds besproken wijzigingen (zie paragraaf 4.1) stellen de gezamenlijke netbeheerders voor om voor de volledigheid aan artikel 2.1.5 toe te voegen dat afschakelbare *wheeling* wordt afgeschakeld in volgorde van het tijdstip van contracteren.

Oordeel ACM

92. ACM is van oordeel dat de betreffende wijziging in de Transportvoorwaarden Gas – LNB niet in strijd is met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, lid 1 en 2, van de Gaswet.

Verwijderen artikelen 2.4.2, 2.4.3 en 2.4.4

93. De gezamenlijke netbeheerders merken in hun toelichting bij het wijzigingsvoorstel op dat sinds de herroeping van artikel 2.4.1 in de beslissing op bezwaar²⁴ door ACM de artikelen 2.4.2, 2.4.3 en 2.4.4 zonder betekenis zijn nu artikel 2.4.1 vervallen is. Het vervallen artikel 2.4.1 had betrekking op het 'use-it-or-lose-it' principe. In verband met de directe werking

²⁴ Beslissing door ACM van 29 oktober 2007 (kenmerk 102379) op bezwaren tegen het besluit door ACM van 27 juni 2006 (kenmerk 101929) tot eerste vaststelling van de Begrippenlijst Gas, de Transportvoorwaarden Gas - LNB, de Wettelijke taken LNB van algemeen belang, de Allocatievoorwaarden Gas en de Samenwerkingsregeling netbeheerders gas.

Besluit

van de Europese regelgeving met betrekking tot 'use-it-or-lose-it' stellen de gezamenlijke netbeheerders voor om de genoemde artikelen te schrappen.

Oordeel ACM

94. Nu de betreffende artikelen zonder betekenis zijn, is ACM van oordeel dat de betreffende wijzigingen in de Transportvoorwaarden Gas – LNB niet in strijd zijn met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, lid 1 en 2, van de Gaswet.

Artikel 3.2.1

95. De gezamenlijke netbeheerders stellen voor om voor de bestaande erkenningen LA en LB twee voorwaarden toe te voegen, die vereist zijn om gebruik te kunnen maken van de *online* informatiedienst B2B van GTS en het nieuwe elektronische boekingsplatform. Daarnaast is een derde type erkenning toegevoegd (te weten LC) voor de erkenning van partijen die uitsluitend actief zijn op het virtuele handelspunt TTF. Aangezien dit partijen betreft die geen capaciteit contracteren op een fysiek entry- of exitpunt gelden naast de eisen in artikel 3.2.0 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB voor dit type erkenning geen aanvullende eisen.

Oordeel ACM

96. ACM is van oordeel dat de betreffende wijzigingen in de Transportvoorwaarden Gas – LNB niet in strijd zijn met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12 f, lid 1 en 2, van de Gaswet.

4.4.4 Wijzigingen in de Allocatievoorwaarden Gas

Artikel 4a.1.2

97. De gezamenlijke netbeheerders stellen een tekstuele wijziging van dit artikel voor, die inhoudt dat de *default* allocatierol van een erkende programmaverantwoordelijke altijd 'proportioneel' is. Ondanks deze proportionele rol geldt volgens de gezamenlijke netbeheerders dat, indien een erkende programmaverantwoordelijke als enige partij actief is op een bepaald entry- of exitpunt, hij op dit punt 'balancerend' zal zijn. Dit houdt in dat de allocatie van een dergelijke programmaverantwoordelijke op uurbasis wordt bepaald door de gemeten uurhoeveelheid en niet door de nominatie/confirmatie.

Oordeel ACM

98. ACM kan de redenering van de gezamenlijke netbeheerders volgen en is van oordeel dat de betreffende wijziging in de Allocatievoorwaarden Gas niet in strijd is met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12 f, lid 1 en 2, van de Gaswet.

Besluit

4.4.5 Tijdstip van inwerkingtreding

99. In het GEN-overleg heeft Energie-Nederland opgemerkt dat ontwerpbesluiten over nationale codewijzigingsvoorstellen pas zouden moeten worden genomen als de relevante Europese Netwerkcodes formeel zijn vastgesteld. Dit voorkomt volgens Energie-Nederland een onheldere juridische status van nieuwe regels. Daarnaast merkt Energie-Nederland op dat de belangrijkste voorwaarde voor vroegtijdige implementatie van Europese Netwerkcodes is dat de uitwerking aansluit bij de gasmarkt in en om Nederland heen, temeer omdat marktintegratie ervoor zorgt dat de verschillende gasmarkten steeds meer verweven raken. Voorts merkt Energie-Nederland op dat de NC CAM nadelig is voor programmaverantwoordelijken die gas over de grens brengen en dat zij derhalve geen voorstander zijn van vroegtijdige implementatie van de NC CAM. Dit geldt met name voor gebundelde producten. VEMW geeft aan dat de visie over de inwerkingtreding van Energie-Nederland deels wordt gedeeld. Sommige leden van VEMW zullen wel belang hebben bij vroegtijdige implementatie en andere niet.

100. In haar mondelinge en schriftelijke zienswijze op het ontwerpbesluit maakt Energie-Nederland concreet wegens welke omstandigheden marktpartijen volgens haar geen baat hebben bij implementatie van de NC CAM ruim vóór 1 november 2015. Ten eerste is Energie-Nederland van mening dat er overleg met de buurlanden moet plaatsvinden zodat met de implementatie van de NC CAM ook direct harmonisatie van de systemen plaatsvindt. Zij wijst hierbij op invoeringsproblemen met betrekking tot bundeling en op een aantal ongewenste gevolgen van de implementatie van een overboekings- en terugkoopregeling aan de Nederlandse kant van de grens, gecombineerd met een systeem van *'short-term use-it-or-lose-it'* aan de Duitse kant. Afstemming met Nederlandse en Noordwest Europese betrokken marktpartijen is volgens Energie-Nederland een absolute noodzaak bij het implementeren van Europese regelgeving. Ten tweede stelt Energie-Nederland dat er geen urgentie bestaat om de NC CAM in te voeren nu onduidelijk is of zich op de grenspunten congestie voordoet. Energie-Nederland verbaast zich in dat verband over het argument van GTS tijdens de hoorzitting dat zij al ruim anderhalf jaar bezig is met de implementatie van de NC CAM en CMP en dat er derhalve al veel kosten in de implementatie zijn gaan zitten. Deze keuze is immers een interne keuze van GTS waar marktpartijen niet de gevolgen van moeten ondervinden. Ten derde wordt volgens Energie-Nederland door de invoering van veilingen op vaste tijdstippen de mogelijkheid beperkt om gas te verhandelen. In het nieuwe systeem kan immers pas capaciteit op jaarbasis worden gekocht die start per 1 oktober van het volgende gasjaar, terwijl dat in de huidige *'first-come-first-served'* methodiek eerder kan. Ten vierde zorgt de NC CAM ervoor dat marktpartijen door het verdwijnen van de mogelijkheid om de capaciteit van binnenlandse exitpunten te verleggen naar grenspunten (*'shift of capacity'*) en door een hogere prijs voor wintercapaciteit een financieel nadeel hebben. Als laatste merkt Energie-Nederland in haar zienswijze op dat er geen overgangsregeling is getroffen voor de periode 1 januari 2014 tot en met 1 oktober 2014, waarbij de tarieven gebaseerd zouden moeten zijn op een pro rata deel van het jaartarief.

Besluit

101. GTS geeft in het GEN-overleg namens de gezamenlijke netbeheerders aan dat er niet alleen sprake is van gebundelde capaciteit; eenzijdige capaciteit blijft ongebundeld beschikbaar. Bovendien is alle capaciteit eenzijdig en ongebundeld zolang buurlanden de NC CAM niet hebben geïmplementeerd. Daarnaast betoogt GTS dat de implementatie van de NC CAM betere handelsmogelijkheden creëert voor partijen die actief zijn op de gasmarkt in Nederland en omliggende landen. Bovendien wordt de liquiditeit op de handelsplaats TTF vergroot en zullen gasstromen richting Nederland beter en flexibeler verlopen. Tenslotte geeft GTS aan dat zij wil anticiperen op Europese ontwikkelingen, hetgeen bijvoorbeeld tot uitdrukking komt in de rol die GTS speelt in de ontwikkeling van een Europees boekingsplatform voor het veilen van grensoverschrijdende capaciteit. Naast het veilen van capaciteit op interconnectiepunten zal dit platform ook worden ingezet voor *first-come-first-served* boekingen en CMP-maatregelen (te weten teruggeven van capaciteit, overboeken en terugkopen). Voor de CMP-maatregelen is met de invoering per 1 januari 2014 geen sprake van vroegtijdige implementatie.²⁵ In de hoorzitting heeft GTS geen nieuwe argumenten ingebracht met betrekking tot het bovenstaande.

26/48

Oordeel ACM

102. Allereerst vindt ACM het van belang om te benadrukken dat de NC CAM op 14 oktober 2013 definitief is vastgesteld en vervolgens per 3 november 2013 in werking is getreden. Hiermee heeft voorliggend besluit tot implementatie van de NC CAM naast de Gaswet ook een duidelijke Europese juridische basis. Na de inwerkingtreding van 3 november 2013 is ACM verplicht om de NC CAM in de codes te implementeren voor zover de NC CAM daar ruimte toe heeft gelaten om een effectieve werking van de NC CAM te verzekeren. ACM is dan ook bevoegd en tevens verplicht om de voorgestelde wijzigingen door te voeren.
103. Hoewel ACM bevoegd en verplicht is om de nationale codes aan te passen aan de NC CAM, stelt Energie-Nederland dat ACM hiermee tot het einde van de implementatietermijn zou moeten wachten omdat de NC CAM nadelig is voor marktpartijen. Hiervan noemt zij enige concrete voorbeelden in haar zienswijze op het ontwerpbesluit, zoals weergegeven in randnummer 100.
104. ACM is van oordeel dat de omstandigheden die Energie-Nederland in haar zienswijze noemt geen aanleiding vormen tot uitstel van de verplichting van ACM om de NC CAM te implementeren, zoals navolgend wordt gemotiveerd.
105. Ten eerste wijst ACM erop dat zij heeft overlegd met de Belgische en Duitse nationale regulerende instanties CREG en Bundesnetzagentur over de implementatie van de NC CAM. Deze instanties zagen geen beletsel voor de implementatie van de NC CAM door GTS per 1 januari 2014, waarbij zij evenals ACM oog hebben voor een pragmatische

²⁵ Energie-Nederland stelt in haar zienswijze overigens ook dat bij CMP geen sprake is van vroegtijdige implementatie en vindt dat CMP zo spoedig mogelijk geïmplementeerd moet worden.

Besluit

aanpak van eventuele invoeringsproblemen. ACM hecht eraan te benadrukken dat met de onderhavige codewijziging de mogelijkheid wordt ingevoerd voor GTS om het veilingmechanisme te hanteren voor de verkoop van transportcapaciteit op interconnectiepunten. Het is daarbij de bedoeling dat de beschikbare capaciteit aan weerszijden van een interconnectiepunt zo snel en volledig mogelijk wordt aangeboden in gebundelde producten.²⁶ De zinsnede over verplichte bundeling zoals verwoord in randnummer 85 van het ontwerpbesluit moet dan ook in dit licht worden gezien. Ter voorkoming van onduidelijkheid omtrent dit punt heeft ACM het besluit hierop aangepast. ACM gaat ervan uit dat eventuele invoeringsproblemen met betrekking tot bundeling van capaciteit aan weerszijden van een interconnectiepunt in onderlinge samenwerking door de betreffende transmissiesysteembeheerders worden opgelost. Problemen zouden zich onder meer kunnen voordoen wanneer de voorwaarden waartegen de respectievelijke transmissiesysteembeheerders hun capaciteit aanbieden dermate ongelijk zijn dat dit effectieve bundeling van de capaciteit in de weg staat. In dergelijke gevallen kan een oplossing zijn dat de naburige transmissiesysteembeheerders de capaciteit gedurende een bepaalde periode (die uiterlijk loopt tot 1 november 2015) nog ongebondeld aanbieden. De implementatietermijn van de NC CAM is immers juist bedoeld om invoeringsproblemen tijdig te onderkennen en op te lossen voordat verplichte bundeling van kracht is. Het ligt daarbij ook voor de hand dat er maatwerk per interconnectiepunt wordt geboden, aangezien de contracten aan beide kanten van een interconnectiepunt per transmissiesysteembeheerder en per interconnectiepunt kunnen verschillen. ACM gaat er voorts vanuit dat GTS voor de betreffende interconnectiepunten waarvoor bundeling nog niet per 1 januari 2014 kan worden ingevoerd, marktpartijen tijdig zal informeren over het tijdstip van invoering van bundeling.

106. ACM kan in verband met het voorgaande ook het tweede argument van Energie-Nederland niet volgen, te weten dat implementatie van de NC CAM niet urgent is omdat er op dit moment geen sprake is van congestie. Bovendien merkt ACM op dat zich op een aantal interconnectiepunten (met name tussen Nederland en België) wel congestie voordoet. Energie-Nederland stelt in haar zienswijze dat in dat geval de maatregelen uit de NC CAM en CMP goed zijn. Met betrekking tot de interconnectiepunten waarvoor zich geen congestie voordoet wijst ACM er daarenboven nogmaals op (zie ook randnummer 25) dat de invoering van veilingen van transportcapaciteit op interconnectiepunten naar haar mening een belangrijk onderdeel vormt van de integratie van de nationale gasmarkten. Het veilen van transportcapaciteit in de vorm van een beperkt aantal Europees geharmoniseerde standaardproducten verbetert de handelsmogelijkheden en de liquiditeit op de virtuele handelsplaats (TTF) en draagt daarmee bij aan de ontwikkeling van het handelsverkeer op de gasmarkt. Dit geldt ook in een situatie zonder congestie.

²⁶ ACM wijst in dit verband ook op de 'Roadmap for the early implementation of the Capacity Allocation Mechanisms Network Code – update of October 2013', ACER, www.acer.europa.eu/Gas/Regional_%20Initiatives/CAM_roadmap/Documents/ACER-ENTSOG_CAM_Roadmap_Update_Oct-13.pdf. In dit document wordt ook het belang van een vroegtijdige implementatie van de NC CAM uiteengezet en wordt een overzicht gegeven van de stand van zaken in een groot aantal lidstaten.

Besluit

28/48

107. Ook het derde argument van Energie-Nederland (het beperken van de mogelijkheid om gas te verhandelen door de invoering van veilingen op vaste tijdstippen) vormt voor ACM geen aanleiding om het tijdstip van inwerkingtreding van de NC CAM uit te stellen tot na 1 januari 2014. Weliswaar leidt de introductie van een systeem van veilingen van standaardproducten wellicht tot nadelige effecten voor sommige netgebruikers, maar ACM beoordeelt het voorstel met het oog op de gehele Nederlandse gasmarkt. Ook eventuele kostenstijgingen ten gevolge van het verdwijnen van een aantal producten (het vierde argument van Energie-Nederland) zijn naar de mening van ACM een onvermijdelijk en inherent gevolg van het nieuwe systeem van veilingen van standaardproducten. ACM weegt de voor- en nadelen van implementatie per 1 januari 2014 hierbij anders dan Energie-Nederland. ACM acht het hierbij voorts van belang dat GTS met de nieuwe methode van regulering (die per 1 januari 2014 van kracht is) vastgestelde toegestane inkomsten mag ontvangen, waardoor de kosten voor alle netgebruikers tezamen niet stijgen.²⁷ Daarenboven wijst ACM op de ervaringen in Duitsland met de veiling van standaardproducten. Weliswaar zijn de tarieven voor korte-termijn producten gestegen, maar daar staat tegenover dat de totale geboekte capaciteit gedaald is doordat netgebruikers met het boeken van korte-termijn producten in essentie het afnameprofiel volgen en dus veel minder rekening hoeven te houden met onzekerheden in het afnamepatroon.²⁸ Hierdoor is op dit moment aldus Bundesnetzagentur geen sprake meer van congestie op interconnectiepunten tussen Duitsland en Nederland. ACM acht zoals voorgaand onderbouwd tijdige implementatie van de NC CAM van belang voor de Europese marktintegratie en de werking van de Nederlandse gasmarkt en is, mede naar aanleiding van het overleg met de nationale regulerende instanties CREG en Bundesnetzagentur, van mening dat transmissiesysteembeheerders aan weerszijden van interconnectiepunten voldoende mogelijkheden hebben om eventuele invoeringsproblemen het hoofd te bieden in de periode tot 1 november 2015.

108. Reeds op grond van het voorgaande concludeert ACM dat er geen noodzaak is voor een overgangsregeling voor de periode van 1 januari 2014 tot en met 1 oktober 2014. ACM merkt daarnaast op dat marktpartijen op de hoogte waren (dan wel hadden kunnen zijn) van de totstandkoming van Europese regelgeving over capaciteitsallocatie en tevens van het voornemen in Nederland tot voortvarende implementatie van de NC CAM. GTS is reeds in mei 2012 in het kader van een proefproject (waarvoor ACM een ontheffing heeft verleend) gestart met het gebundeld veilen van dag-vooruit capaciteit, eerst op één interconnectiepunt en vanaf april 2013 na een nieuw ontheffingsbesluit van ACM op meerdere interconnectiepunten. Sinds april 2013 is deze capaciteit geveild via het elektronische boekingsplatform waarop GTS na inwerkingtreding van dit besluit alle

²⁷ Dit geldt niet voor de netto opbrengsten uit de verkoop van additionele capaciteit op grond van de overboekings- en terugkoopregeling. Deze vallen buiten de vastgestelde toegestane inkomsten op grond van de reguleringsmethode en worden gedeeld door GTS en de netgebruikers. In een situatie zonder contractuele congestie wordt evenwel geen additionele capaciteit verkocht en zijn deze netto opbrengsten dus nul.

²⁸ De mate waarin de tariefstijgingen worden gecompenseerd door de daling van de *load factor* verschilt uiteraard per netgebruiker afhankelijk van diens afnameprofiel en hangt daarnaast af van de hoogte van de dag- en maandfactoren.

Besluit

capaciteit wil aanbieden. ACM constateert bovendien dat GTS reeds in november 2012 en mei 2013 voorlichtingsbijeenkomsten heeft gehouden waarbij uitgebreid is ingegaan op de ophanden zijnde veranderingen en de verwachte inwerkingtredingsdatum. Daarnaast merkt ACM op dat zij haar ontwerpbesluit reeds op 6 oktober 2013 heeft gepubliceerd. Ook op dat moment wisten marktpartijen dat ACM voornemens was om de wijzigingen voortvloeiende uit de NC CAM per 1 januari 2014 in te laten gaan. Om deze redenen acht ACM een verdere overgangsregeling niet nodig.

109. ACM ziet op grond van het voorgaande geen reden om de beoogde verbeteringen in de marktwerking niet in te voeren nu zij daar na de inwerkingtreding van de NC CAM toe gehouden is. Overigens is in het voorgaande reeds gebleken dat ACM in de voorgestelde codewijzigingen geen strijdigheid ziet met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, lid 1 en 2, van de Gaswet. ACM is derhalve van oordeel dat ook de wijzigingen op grond van de NC CAM per 1 januari 2014 kunnen worden geïmplementeerd. ACM merkt daarbij nogmaals op (zie ook randnummer 64) dat goede afstemming tussen GTS en transmissiesysteembeheerders in naburige landen van groot belang is.

Besluit

5 Besluit

110. Gelet op het voorgaande stelt ACM de tariefstructuren als bedoeld in artikel 12a van de Gaswet en voorwaarden als bedoeld in artikel 12b van de Gaswet, vast met dien verstande dat de Begrippenlijst Gas, Tarieencode Gas, Transportvoorwaarden Gas – LNB en Allocatievoorwaarden Gas worden gewijzigd zoals opgenomen in de bijlage bij dit besluit.

6 Publicatie en inwerkingtreding

111. Dit besluit wordt gepubliceerd op de website van ACM, waarvan kennis wordt gegeven in de Staatscourant.
112. Het besluit treedt in werking per 1 januari 2014, met uitzondering van de wijziging zoals beschreven in artikel III, onder B, van de Bijlage bij dit besluit. Dat artikel treedt in werking gelijktijdig met de inwerkingtreding van het besluit met kenmerk 13.0276.52 (Transportdienst Gasopslagen).

Den Haag, 19 december 2013

Autoriteit Consument en Markt
namens deze,

W.g.

dr. F.J.H. Don
bestuurslid

30/48

Besluit

Bijlage behorende bij het besluit in zaak 13.850.52 van de Autoriteit Consument en Markt tot wijziging van de tariefstructuren en voorwaarden als bedoeld in artikelen 12a en 12b van de Gaswet.

Artikel I

De Begrippenlijst Gas wordt als volgt gewijzigd:

A

Na de definitie van het begrip economisch eigendom wordt het begrip EIC-code toegevoegd en als volgt gedefinieerd:

EIC-code   uniek identificatienummer volgens het 'Energy Identification Coding scheme' voor marktpartijen actief in de interne Europese energiemarkt.

B

Na de definitie van het begrip inhuizing wordt het begrip interconnectiepunt toegevoegd en als volgt gedefinieerd:

interconnectiepunt   een fysiek of virtueel punt dat twee aangrenzende entry-exitsystemen verbindt of dat een entry-exitsysteem verbindt met een interconnector voor zover op deze punten een boekingsprocedure door netgebruikers van toepassing is. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet zal de voor haar relevante interconnectiepunten publiceren op haar website.

C

Na de definitie van het begrip MP-erkenner wordt het begrip NC-CAM toegevoegd en als volgt gedefinieerd:

NC-CAM   Commissie Verordening (EU) 984/2013 van 14 oktober 2013 tot vaststelling van een netcode met betrekking tot capaciteitstoewijzingsmechanismes in gastransmissiesystemen en tot aanvulling van Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad.

D

Na de definitie van het begrip oranje zone wordt het begrip overboekcapaciteit toegevoegd en als volgt gedefinieerd:

Besluit

overboekcapaciteit   niet afschakelbare entry- of exitcapaciteit die wordt aangeboden bovenop de technische capaciteit in het kader van de overboekings- en terugkoopregeling als bedoeld in artikel 2.2.2 van Bijlage 1 bij de Verordening.

E

Het begrip verordening komt als volgt te luiden:

verordening   Verordening nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1775/2005 (Pb EU 2009, L 211).

32/48

Artikel II

De Tarievenscode Gas wordt als volgt gewijzigd:

A

In de artikelen 3.2.1.4, 3.2.2.5, 3.2.4.3, 3.2.5.4, 3.2.7.5 en 3.2.8.5 wordt “een dagfactor ter grootte van 1/15” vervangen door: een dagfactor ter grootte van 1/30.

B

De tweede volzin van artikel 3.2.2.4 komt als volgt te luiden:

Voor de tranche, waarvoor op grond van realisaties uit het verleden een kans op afschakeling is afgeleid van ten hoogste 15%, bedraagt de korting 30%.

C

In artikel 3.2.2.5 wordt de laatste volzin gewijzigd in:

Bij het op dezelfde dag contracteren van zowel niet **afschakelbare** als **afschakelbare entry-** respectievelijk **exitcapaciteit** zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** op verzoek van de **erkende programmaverantwoordelijke** de overall maandfactor bepalen door de som van de niet **afschakelbare** en **afschakelbare entry-** respectievelijk **exitcapaciteit**.

D

Besluit

Na artikel 3.2.2.6 wordt een nieuwe paragraaf 3.2.3a ingevoegd, luidende:

3.2.3a **Tariefstructuur niet afschakelbare backhaul entry- en exitcapaciteit**

3.2.3a.1 **Niet afschakelbare backhaul entrycapaciteit**

De omschrijving van de dienst is opgenomen in 2.1.3 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB.

3.2.3a.2 **Niet afschakelbare backhaul exitcapaciteit**

De omschrijving van de dienst is opgenomen in 2.1.3 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB.

3.2.3a.3 **Tariefdrager**

De tariefdrager is de gecontracteerde niet **afschakelbare** backhaul **entry-** en/of **exitcapaciteit** uitgedrukt in **kWh/uur**.

3.2.3a.4 **Tarief in relatie tot contractduur**

Het contract met een looptijd van één kalenderjaar vormt de basis voor de tarifiering van afwijkende periodes. Bij het bepalen van het tarief voor één maand wordt het tarief voor het kalenderjaar vermenigvuldigd met een maandfactor van 1/12. Bij het contracteren van meerdere maanden wordt het tarief voor het kalenderjaar vermenigvuldigd met de som van de maandfactoren, waarbij deze overall maandfactor voor een jaar ten hoogste $(0,76 + 0,02 \times \text{aantal maanden})$ bedraagt. Bij het bepalen van het tarief voor een **gasdag** wordt het tarief voor de betrokken maand vermenigvuldigd met een dagfactor ter grootte van 1/30.

3.2.3a.5 **Overschrijding contract**

Een overschrijding van de gecontracteerde niet **afschakelbare backhaul entry-** en/of **exitcapaciteit** wordt per **gasdag** bepaald en vastgesteld op de grootste in een **uur** geconstateerde overschrijding. Voor deze overschrijding wordt een tarief berekend ter grootte van $\frac{1}{2} \times \text{maandfactor} \times \text{het transporttarief van de niet afschakelbare backhaul entry- en/of exitcapaciteit}$ voor het kalenderjaar.

E

Onder vernummering van paragraaf 3.2.3 tot 3.2.3b wordt de kop “Tariefstructuur backhaul entry- en exitcapaciteit” vervangen door: Tariefstructuur **afschakelbare backhaul entry- en exitcapaciteit**.

Besluit

F

Onder vernummering van artikel 3.2.3.1 tot artikel 3.2.3b.1 wordt het kopje “Backhaul entry capaciteit” vervangen door: **Afschakelbare backhaul entrycapaciteit**.

G

Onder vernummering van artikel 3.2.3.2 tot artikel 3.2.3b.2 wordt het kopje “Backhaul exitcapaciteit” vervangen door: **Afschakelbare backhaul exitcapaciteit**.

H

Onder vernummering van artikel 3.2.3.3 tot artikel 3.2.3b.3 wordt in dit artikel “gecontracteerde backhaul entry- en/of exitcapaciteit” vervangen door: gecontracteerde **afschakelbare backhaul entry- en/of exitcapaciteit**.

I

Onder vernummering van artikel 3.2.3.4 tot artikel 3.2.3b.4 komt dit artikel als volgt te luiden:

Het tarief voor de **afschakelbare backhaul entry**- respectievelijk **exitcapaciteit** is gebaseerd op het kalenderjaartarief voor niet **afschakelbare backhaul entry**- respectievelijk **exitcapaciteit** waarop een korting wordt toegepast die de kans op afschakeling tot uiting brengt. Voor de tranche, waarvoor op grond van realisaties uit het verleden een kans op afschakeling is afgeleid van ten hoogste 15%, bedraagt de korting 30%.

J

Onder vernummering van 3.2.3.5 tot 3.2.3b.5 wordt dit artikel als volgt gewijzigd:

- a. “een maandfactor van 0,125” wordt vervangen door: een maandfactor van 1/12.
- b. “een dagfactor ter grootte van 1/15” wordt vervangen door: een dagfactor ter grootte van 1/30.
- c. Na de laatste volzin wordt een zin toegevoegd, luidende:
Bij het op dezelfde dag contracteren van zowel niet **afschakelbare** als **afschakelbare backhaul entry**- respectievelijk **exitcapaciteit** zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** op verzoek van de **erkende programmaverantwoordelijke** de overall maandfactor bepalen door de som van de niet **afschakelbare** en **afschakelbare backhaul entry**- respectievelijk **exitcapaciteit**.

Besluit

K

Onder vernummering van 3.2.3.6 tot 3.2.3b.6 wordt dit artikel als volgt gewijzigd:

1. In de eerste volzin wordt “backhaul entry- en/of exitcapaciteit” vervangen door: **afschakelbare backhaul entry- en/of exitcapaciteit**.
2. In de tweede volzin wordt “ongekorte backhaul transporttarief” vervangen door: transporttarief van de niet **afschakelbare backhaul entry- en/of exitcapaciteit**.

L

In artikelen 3.2.4.2 en 3.2.5.2 wordt “entry- of exitcapaciteit” vervangen door: **entry- en exitcapaciteit**.

M

In artikel 3.2.5.4 wordt de laatste volzin gewijzigd in:
Bij het op dezelfde dag contracteren van zowel niet **afschakelbare** als **afschakelbare** wheeling zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** op verzoek van de **erkende programmaverantwoordelijke** de overall maandfactor bepalen door de som van de niet **afschakelbare** en **afschakelbare** wheeling.

N

In artikel 3.2.8.4 wordt de laatste volzin gewijzigd in:
Voor de tranche, waarvoor op grond van realisaties uit het verleden een kans op afschakeling is afgeleid van ten hoogste 15%, bedraagt de korting 30%.

O

In artikel 3.2.8.5 wordt de laatste volzin gewijzigd in:
Bij het op dezelfde dag contracteren van zowel niet **afschakelbare** als **afschakelbare entry-** respectievelijk **exitcapaciteit** gasopslag zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** op verzoek van de **erkende programmaverantwoordelijke** de overall maandfactor bepalen door de som van de niet **afschakelbare** en **afschakelbare entry-** respectievelijk **exitcapaciteit** gasopslag.

P

Na artikel 3.4.3 wordt een nieuw artikel 3.4.4 ingevoegd, luidende:

Besluit

- 3.4.4 Op **entry-** of **exitpunten** waar **entry-** of **exitcapaciteit** wordt gecontracteerd en toegewezen door middel van een veiling volgens **NC-CAM** wordt het in rekening gebrachte tarief bepaald door de som van het gereguleerde tarief en de veilingpremie als uitkomst van het gebruikte veilingmechanisme.

Artikel III

De Transportvoorwaarden Gas – LNB worden als volgt gewijzigd:

A

Artikel 2.1.2 komt als volgt te luiden:

2.1.2 **Entry-** en **exitcapaciteit**

Omschrijving van de dienst

De dienst **entrycapaciteit** geeft het recht om op een **entrypunt** een hoeveelheid **gas** per **uur** in het **landelijk gastransportnet** te voeden. De dienst **exitcapaciteit** geeft het recht om op een **exitpunt** een hoeveelheid **gas** per **uur** aan het **landelijk gastransportnet** te onttrekken.

Contractering en toewijzing

Entry- en **exitcapaciteit** worden gecontracteerd en aan **erkende programmaverantwoordelijken** toegewezen volgens het first come first served principe. Op **interconnectiepunten** worden **entry-** en **exitcapaciteit** gecontracteerd en aan **erkende programmaverantwoordelijken** toegewezen door middel van een veiling als vastgelegd in **NC-CAM**.

Afschakelbare dienst

De dienst **afschakelbare entrycapaciteit** respectievelijk **afschakelbare exitcapaciteit** geeft het voorwaardelijke recht op **entrycapaciteit** respectievelijk **exitcapaciteit** en wordt aangeboden indien niet **afschakelbare entrycapaciteit** respectievelijk niet **afschakelbare exitcapaciteit** niet meer beschikbaar is. De voorwaarde is dat uitsluitend van het recht op de dienst **afschakelbare entrycapaciteit** respectievelijk **afschakelbare exitcapaciteit** gebruik gemaakt kan worden indien de **netgebruikers** van het **landelijk gastransportnet** die op het desbetreffende **entrypunt** respectievelijk **exitpunt** beschikken over niet **afschakelbare entrycapaciteit** respectievelijk niet **afschakelbare exitcapaciteit** dan wel eerder gecontracteerde **afschakelbare entrycapaciteit** respectievelijk **afschakelbare exitcapaciteit** niet (volledig) van hun **entrycapaciteit**

Besluit

respectievelijk **exitcapaciteit** gebruik maken. Indien niet aan deze voorwaarde wordt voldaan kan de **netgebruiker** op het desbetreffende **entry-** of **exitpunt** (deels) worden afgeschakeld. Het afschakelen zal worden uitgevoerd in de volgorde van de volgens 5.1.6 vastgelegde tijdstempels, en bij gelijke tijdstempels naar rato van de nominaties.

Overige voorwaarden

Op **entry-** en **exitpunten** niet zijnde een **interconnectiepunt** zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** onverwijld, met inachtneming van 2.1.12, naar mate er bestaande niet **afschakelbare entrycapaciteit** respectievelijk bestaande niet **afschakelbare exitcapaciteit** beschikbaar komt, de gecontracteerde **afschakelbare entrycapaciteit** respectievelijk **afschakelbare exitcapaciteit** opwaarderen naar niet **afschakelbare entrycapaciteit** respectievelijk niet **afschakelbare exitcapaciteit**. Het opwaarderen zal worden uitgevoerd in de volgorde van de volgens 5.1.6 vastgelegde tijdstempels.

37/48

B

Artikel 2.1.2h komt als volgt te luiden:

2.1.2h **Entry- en exitcapaciteit gasopslag**

Omschrijving van de dienst

De dienst **entrycapaciteit** gasopslag geeft het recht om op een **entrypunt gasopslag** een hoeveelheid **gas** per **uur** in het **landelijk gastransportnet** te voeden. De dienst **exitcapaciteit** gasopslag geeft het recht om op een **exitpunt gasopslag** een hoeveelheid **gas** per **uur** aan het **landelijk gastransportnet** te onttrekken.

Contractering en toewijzing

Entry- en **exitcapaciteit** gasopslag worden gecontracteerd en aan **erkende programmaverantwoordelijken** toegewezen volgens het first come first served principe.

Afschakelbare dienst

De dienst **afschakelbare entrycapaciteit** gasopslag respectievelijk **afschakelbare exitcapaciteit** gasopslag geeft het voorwaardelijke recht op **entrycapaciteit** gasopslag respectievelijk **exitcapaciteit** gasopslag en wordt aangeboden indien niet **afschakelbare entrycapaciteit** gasopslag respectievelijk niet **afschakelbare exitcapaciteit** gasopslag niet meer beschikbaar is. De voorwaarde is dat uitsluitend van het recht op de dienst **afschakelbare entrycapaciteit** gasopslag respectievelijk **afschakelbare exitcapaciteit**

Besluit

gasopslag gebruik gemaakt kan worden indien de **netgebruikers** van het **landelijk gastransportnet** die op het desbetreffende **entrypunt gasopslag** respectievelijk **exitpunt gasopslag** beschikken over niet **afschakelbare entrycapaciteit** gasopslag respectievelijk niet **afschakelbare exitcapaciteit** gasopslag dan wel eerder gecontracteerde **afschakelbare entrycapaciteit** gasopslag respectievelijk **afschakelbare exitcapaciteit** gasopslag niet (volledig) van hun **entrycapaciteit** gasopslag respectievelijk **exitcapaciteit** gasopslag gebruik maken. Indien niet aan deze voorwaarde wordt voldaan kan de **netgebruiker** op het desbetreffende **entry-** of **exitpunt gasopslag** (deels) worden afgeschakeld. Het afschakelen zal worden uitgevoerd in de volgorde van de volgens 5.1.6 vastgelegde tijdstempels, en bij gelijke tijdstempels naar rato van de nominaties.

Overige voorwaarden

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zal onverwijld, met inachtneming van 2.1.12, naar mate er bestaande niet **afschakelbare entrycapaciteit** gasopslag respectievelijk bestaande niet **afschakelbare exitcapaciteit** gasopslag beschikbaar komt, de gecontracteerde **afschakelbare entrycapaciteit** gasopslag respectievelijk **afschakelbare exitcapaciteit** gasopslag opwaarderen naar niet **afschakelbare entrycapaciteit** gasopslag respectievelijk niet **afschakelbare exitcapaciteit** gasopslag. Het opwaarderen zal worden uitgevoerd in de volgorde van de volgens 5.1.6 vastgelegde tijdstempels.

De dienst **entry-** en **exitcapaciteit** gasopslag wordt uitsluitend op de volgende **entry-** en **exitpunten** aangeboden.

Nummer	Omschrijving
301114	GRIJPSKERK (NAM - UGS)
301116	NORG (NAM - UGS)
301118	ALKMAAR (TAQA-PGI)
301185	OUDE STATENZIJL RENATO (OGE)
301198	ENSCHEDÉ (ESSENT-UGS EPE)
301276	VLIEGHUIS (RWE-UGS KALLE)
301309	ENSCHEDÉ (NUON-UGS EPE)
301320	ZUIDWENDING (UGS)
301348	BERGERMEER (TAQA UGS)
301360	OUDE STATENZIJL (ETZEL-EKB-H)
301361	OUDE STATENZIJL (EWE-H)
301391	OUDE STATENZIJL (ASTORA JEMGUM)
301397	ENSCHEDÉ (ENECO-UGS EPE)
301400	OUDE STATENZIJL (ETZEL-CRYSTAL-H)
301401	OUDE STATENZIJL (ETZEL-FREYA-H)
301453	OUDE STATENZIJL (EWE JEMGUM)

Besluit

C

Aritkel 2.1.3 komt als volgt te luiden:

2.1.3 **Backhaul entry- en exitcapaciteit**

Omschrijving van de dienst

De dienst **backhaul entrycapaciteit** geeft het recht om op door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** aangegeven **entrypunten** waarop het **gas** de Nederlandse landsgrens overschrijdt, in tegenstroom met de fysieke stroomrichting, een hoeveelheid **gas** per **uur** administratief aan het **landelijk gastransportnet** te onttrekken. De dienst **backhaul exitcapaciteit** geeft het recht om op door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** aangegeven **exitpunten** waarop het **gas** de Nederlandse landsgrens overschrijdt, in tegenstroom met de fysieke stroomrichting, een hoeveelheid **gas** per **uur** administratief in het **landelijk gastransportnet** te voeden.

Contractering en toewijzing

Backhaul entry- en exitcapaciteit worden gecontracteerd en aan **erkende programmaverantwoordelijken** toegewezen volgens het first come first served principe. Op **interconnectiepunten** worden **backhaul entry- en exitcapaciteit** gecontracteerd en aan **erkende programmaverantwoordelijken** toegewezen door middel van een veiling als vastgelegd in **NC-CAM**.

Niet afschakelbare dienst

De diensten niet **afschakelbare backhaul entrycapaciteit** en niet **afschakelbare backhaul exitcapaciteit** kunnen uitsluitend worden gecontracteerd op **interconnectiepunten**.

Afschakelbare dienst

De dienst **afschakelbare backhaul entrycapaciteit** respectievelijk **afschakelbare backhaul exitcapaciteit** geeft het voorwaardelijke recht op **backhaul entrycapaciteit** respectievelijk **backhaul exitcapaciteit** en wordt aangeboden indien niet **afschakelbare backhaul entrycapaciteit** respectievelijk niet **afschakelbare backhaul exitcapaciteit** niet of niet meer beschikbaar is. De voorwaarde is dat uitsluitend van het recht op de dienst **afschakelbare backhaul entrycapaciteit** respectievelijk **afschakelbare backhaul exitcapaciteit** gebruik gemaakt kan worden indien de **netgebruikers** van het **landelijk gastransportnet** die op het desbetreffende **entrypunt** respectievelijk **exitpunt** beschikken over niet **afschakelbare backhaul entrycapaciteit** respectievelijk niet **afschakelbare**

Besluit

backhaul exitcapaciteit dan wel eerder gecontracteerde **afschakelbare backhaul entrycapaciteit** respectievelijk **afschakelbare backhaul exitcapaciteit** niet (volledig) van hun **backhaul entrycapaciteit** respectievelijk **backhaul exitcapaciteit** gebruik maken, of indien voldoende forward stroom op het betreffende **entrypunt** respectievelijk **exitpunt** beschikbaar is. Indien niet aan deze voorwaarden wordt voldaan kan de **netgebruiker** op het desbetreffende **entry-** of **exitpunt** (deels) worden afgeschakeld. Het afschakelen zal worden uitgevoerd in de volgorde van de volgens 5.1.6 vastgelegde tijdstempels, en vervolgens zo nodig naar rato van de nominaties.

D

Artikel 2.1.5 komt als volgt te luiden:

2.1.5 Wheeling

Omschrijving van de dienst

De dienst wheeling geeft het recht om op een **entrypunt** een hoeveelheid **gas** per **uur** in het **landelijk gastransportnet** te voeden en dit **gas** op een op dezelfde locatie gelegen **exitpunt** weer aan het **landelijk gastransportnet** te onttrekken. De hoeveelheid in een **uur** in te voeden **gas** dient gelijk te zijn aan de hoeveelheid te onttrekken **gas** in hetzelfde **uur**. De dienst wordt door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** geregistreerd in een separaat **portfolio**.

Contractering en toewijzing

Wheeling wordt gecontracteerd en aan **erkende programmaverantwoordelijken** toegewezen volgens het first come first served principe. De dienst wheeling kan vanaf 1 januari 2014 niet worden gecontracteerd tussen een **entry-** of **exitpunt** waarop het first come first served principe van toepassing is en een **interconnectiepunt**. De dienst wheeling die is gecontracteerd voor 1 januari 2014 zal worden gerespecteerd. De combinatie van **entry-** en **exitpunten** waarvoor de dienst wheeling wordt aangeboden wordt door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** op zijn website gepubliceerd.

Afschakelbare dienst

De dienst **afschakelbare** wheeling geeft het voorwaardelijke recht op wheeling en wordt aangeboden indien niet **afschakelbare** wheeling niet meer beschikbaar is. De voorwaarde is dat uitsluitend van het recht op de dienst **afschakelbare** wheeling gebruik gemaakt kan worden indien de **netgebruikers** van het **landelijk gastransportnet** die op het betreffende **entrypunt** respectievelijk **exitpunt** beschikken over niet **afschakelbare entrycapaciteit** respectievelijk niet **afschakelbare exitcapaciteit** dan wel eerder gecontracteerde **afschakelbare**

40/48

Besluit

entrycapaciteit respectievelijk **afschakelbare exitcapaciteit** niet (volledig) van hun **entrycapaciteit** respectievelijk **exitcapaciteit** gebruik maken. Indien niet aan deze voorwaarde wordt voldaan, kan de dienst **afschakelbare** wheeling van de **netgebruiker** (deels) worden afgeschakeld. Het afschakelen zal worden uitgevoerd in de volgorde van de volgens 5.1.6 vastgelegde tijdstempels.

Overige voorwaarden

Op **entry-** en **exitpunten** niet zijnde **interconnectiepunten** zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** onverwijld, met inachtneming van 2.1.12, naar mate er bestaande niet **afschakelbare** wheeling beschikbaar komt, de gecontracteerde **afschakelbare** wheeling opwaarderen naar niet **afschakelbare** wheeling. Het opwaarderen zal worden uitgevoerd in de volgorde van de volgens 5.1.6 vastgelegde tijdstempels.

E

In artikel 2.1.7 wordt na de eerste volzin onder het kopje contractering en toewijzing een zin toegevoegd, luidende:

De dienst diversion kan vanaf 1 januari 2014 niet worden gecontracteerd tussen een **entry-** of **exitpunt** waarop het first come first served principe van toepassing is en een **interconnectiepunt**.

F

Na artikel 2.1.13 worden twee artikelen toegevoegd, luidende:

2.1.14 Teruggeven van gecontracteerde capaciteit

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zal in overeenstemming met artikel 2.2.4 van Bijlage 1 bij de **Verordening** het teruggeven van gecontracteerde, niet **afschakelbare (backhaul) entry-** en **exitcapaciteit op interconnectiepunten** faciliteren.

De **(backhaul) entry-** en **exitcapaciteit** kan worden teruggegeven voor een periode van een jaar (beginnende op 1 oktober), een kwartaal of een maand. De aangeboden **(backhaul) entry-** en **exitcapaciteit** dient gedurende de gehele teruggaveperiode constant te zijn.

Gedurende de periode tussen het teruggeven van de **(backhaul) entry-** en **exitcapaciteit** en het sluiten van de bijbehorende veiling kan de **erkende programmaverantwoordelijke** de betreffende **(backhaul) entry-** en **exitcapaciteit** niet op andere wijze verhandelen.

Ingeval meerdere **erkende programmaverantwoordelijken (backhaul) entry-** en

41/48

Besluit

exitcapaciteit teruggeven, maar niet alle teruggegeven (**backhaul**) **entry**- en **exitcapaciteit** volledig kan worden geheralloceerd, zal herallocatie naar rato van de teruggegeven (**backhaul**) **entry**- en **exitcapaciteit** per **erkende programmaverantwoordelijke** plaatsvinden.

Indien en voorzover teruggegeven (**backhaul**) **entry**- en **exitcapaciteit** door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** opnieuw wordt verkocht, wordt de teruggegeven (**backhaul**) **entry**- en **exitcapaciteit** niet in rekening gebracht.

2.1.15 Terugkoop

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zal in overeenstemming met artikel 2.2.2 van Bijlage 1 bij de **Verordening** zo nodig het recht op het gebruik van **entry**- of **exitcapaciteit** terugkopen.

2.1.15.1 In Bijlage 2 wordt vastgelegd op welke wijze de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de omvang van de technische, niet **afschakelbare entry**- en **exitcapaciteit** en de **overboekcapaciteit** bepaalt.

2.1.15.2 Wanneer, ten gevolge van **nominaties** boven de technische capaciteit, de systeemintegriteit van het **landelijk gastransportnet** gevaar loopt, zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** op **interconnectiepunten** een terugkoopveiling starten om het voorziene knelpunt te voorkomen. De terugkoopveiling houdt in dat **erkende programmaverantwoordelijken** voor de betreffende uren het gebruik van hun transportrechten aanpassen.

2.1.15.3 Vanuit het boekingsplatform wordt 3 uur voor het **uur** (T) waarin het knelpunt optreedt een notificatie verzonden aan **erkende programmaverantwoordelijken**. In deze notificatie wordt aangegeven:

- op welk(e) **entry**- en/of **exitpunt**(en) de terugkoopveiling betrekking heeft;
- voor welke uurhoeveelheid en flowrichting terugkoop plaatsvindt;
- de aaneengesloten **uren** waarvoor terugkoop plaatsvindt.

2.1.15.4 De **erkende programmaverantwoordelijke** die wenst deel te nemen aan de terugkoopveiling dient zijn bieding(en) te plaatsen tussen T-2³/₄ en T- 2¹/₄. De **erkende programmaverantwoordelijke** dient een bieding te doen zodanig dat:

- bij gecontracteerde **entry**- of **exitcapaciteit** in de flowrichting van de terugkoop de nominatie wordt verhoogd (tot maximaal de gecontracteerde **entry**- of **exitcapaciteit**);
- bij gecontracteerde **entry**- of **exitcapaciteit** tegen de flowrichting van de terugkoop in de nominatie wordt verlaagd.

2.1.15.5 De veiling start op T-2¹/₄ uur en vindt plaats conform het veilingalgoritme 'uniform price auction' als gedefinieerd in **NC-CAM**, echter met de volgende afwijkingen:

Besluit

- de terugkoopveiling kan op elk willekeurig **uur** van de **gasdag** starten;
- de periode waarvoor de veiling plaatsvindt, kent geen standaard duur;
- de terugkoopveiling kent geen gereguleerd tarief en heeft een bodemprijs van nul;
- de **erkende programmaverantwoordelijke** geeft in de bieding(en) een minimumprijs aan die hij wenst te ontvangen.

2.1.15.6 Direct na de terugkoopveiling ontvangen **erkende programmaverantwoordelijken** die een succesvolle bieding hebben geplaatst hiervan bericht en zijn deze **erkende programmaverantwoordelijken** verplicht de in het bericht genoemde hoeveelheid voor de betreffende uren te hernomineren vóór uur T-2, oftewel de **erkende programmaverantwoordelijke** dient de nominatie op T-2 ten opzichte van de nominatie geldend op T-3 aan te passen conform de hoeveelheid in het bericht met het veilingresultaat.

2.1.15.7 Alvorens de terugkoopveiling te starten zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verifiëren of het voorziene knelpunt op andere wijze is op te lossen. Daartoe zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** onderzoeken of het voorziene knelpunt door het nemen van operationele maatregelen kan worden opgelost en zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zo nodig met de **aangrenzende netbeheerders** overleggen of het voorziene knelpunt onderling is op te lossen.

2.1.15.8 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zal jaarlijks aan **de raad** alle noodzakelijke informatie verstrekken om de werking van de overboekings- en terugkoopregeling te kunnen beoordelen.

G

De artikelen 2.4.2, 2.4.3 en 2.4.4 komen te vervallen.

H

In artikel 3.2.0 wordt na onderdeel c een onderdeel toegevoegd, luidende:

- d. de partij dient te beschikken over een **EIC-code** om zich te kunnen identificeren.

I

Artikel 3.2.1 komt als volgt te luiden:

3.2.1 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** onderscheidt drie typen erkenning voor een **erkende programmaverantwoordelijke**.

Besluit

Erkenning LA: rechtspersonen en natuurlijke personen met deze erkenning kunnen gebruik maken van de diensten van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**, behoudens van **exitcapaciteit** op een **exitpunt** tussen het **landelijk gastransportnet** en een **regionaal gastransportnet**. In aanvulling op de eisen vermeld onder 3.2.0a t/m 3.2.0d geldt de volgende voorwaarde:

- a) de partij dient te beschikken over een **EAN-code** ingeval deze partij **programmaverantwoordelijkheid** draagt op een binnenlands **exitpunt**;
- b) de partij dient te kunnen communiceren met de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** middels de online informatiedienst B2B.

Erkenning LB: rechtspersonen en natuurlijke personen met deze erkenning kunnen gebruik maken van de diensten van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** met inbegrip van **exitcapaciteit** op een **exitpunt** tussen het **landelijk gastransportnet** en een **regionaal gastransportnet**. In aanvulling op de eisen vermeld onder 3.2.0a t/m 3.2.0d gelden de volgende voorwaarden:

- a) de partij dient te beschikken over een **EAN-code**;
- b) de partij dient deel te nemen aan het berichtenverkeer met betrekking tot allocatie;
- c) de partij contracteert **exitcapaciteit** volgens 2.1.2b;
- d) de partij dient te kunnen communiceren met de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** middels de online informatiedienst B2B.

Erkenning LC: rechtspersonen en natuurlijke personen met deze erkenning kunnen uitsluitend gebruik maken van de diensten van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** op het virtuele handelspunt. In aanvulling op de eisen vermeld onder 3.2.0a t/m 3.2.0d gelden geen verdere voorwaarden.

J

Na bijlage 1 wordt een nieuwe bijlage 2 toegevoegd, luidende:

Bijlage 2   Vaststellen omvang technische entry- en exitcapaciteit en overboekcapaciteit

B2.1   In deze Bijlage 2 wordt vastgelegd op welke wijze de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de omvang van de technische, niet **afschakelbare entry-** en **exitcapaciteit** en de **overboekcapaciteit** bepaalt, welke in overeenstemming met de veilingkalender **NC-CAM** voorafgaand aan de veiling wordt gepubliceerd.

44/48

Besluit

B2.2 Technische capaciteit

Het **landelijk gastransportnet** wordt voortdurend aangepast aan veranderende omstandigheden. De technische niet **afschakelbare entry-** en **exitcapaciteit** wordt ieder jaar tijdig voor de **NC-CAM** veiling eenmalig vastgesteld, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen het eerste toekomstige jaar en het tweede tot en met vijftiende toekomstige jaar.

Voor het eerste toekomstige jaar wordt zowel de niet **afschakelbare entry-** en **exitcapaciteit** vastgesteld die het gehele jaar kan worden aangeboden als de niet **afschakelbare entry-** en **exitcapaciteit** die op kwartaalbasis kan worden aangeboden. Hiervoor worden de hierna beschreven processtappen doorlopen. De technische niet **afschakelbare entry-** en **exitcapaciteit** voor maand en dag komen overeen met de **entry-** en **exitcapaciteit** van het kwartaal waarin de betrokken maand en dag vallen.

Voor het tweede tot en met vijftiende toekomstige jaar wordt voor ieder jaar de technische niet **afschakelbare entry-** en **exitcapaciteit** op jaarbasis vastgesteld. Hiervoor worden voor het tweede tot en met het vijfde toekomstige jaar de processtappen zoals hieronder beschreven doorlopen. De technische niet **afschakelbare entry-** en **exitcapaciteit** voor het zesde tot en met vijftiende toekomstige jaar zijn gebaseerd op het extrapoleren van de voor het vijfde jaar gevonden technische niet **afschakelbare entry-** en **exitcapaciteit**.

Bij de bepaling van de **entry-** en **exitcapaciteit** van het bestaande **landelijk gastransportnet** of bij de bepaling van uitbreidingen van het **landelijk gastransportnet** worden een aantal processtappen doorlopen, die in B2.2.1 tot en met B2.2.6 zijn beschreven. De onderlinge samenhang van deze processtappen is als volgt: op basis van prognoses, uitgangspunten en zwaarte selectie worden inzetvarianten opgesteld. Voor elke inzetvariant wordt berekend in hoeverre met het bestaande **gastransportnet** of met de voorziene uitbreiding van het **gastransportnet** de niet **afschakelbare entry-** of **exitcapaciteit** die correspondeert met de inzetvariant kan worden getransporteerd. Op basis van deze berekeningen wordt het bestaande **gastransportnet** of de uitbreiding van het bestaande **gastransportnet** beoordeeld.

B2.2.1 Prognoses

Prognoses zijn verwachtingen ten aanzien van **entry-** of **exitcapaciteit** in de komende jaren. Deze prognoses worden verkregen via een methode die de **entry-** of **exitcapaciteit** die door de markt zijn gecontracteerd aanvult met onderbouwde schattingen.

Besluit

De prognoses bepalen voor een belangrijk deel het ontwerp van het **landelijk gastransportnet**. De aanleiding om het ontwerp van het **landelijk gastransportnet** aan te passen is dan ook meestal terug te voeren tot veranderingen in de prognoses op **entry-** en **exitpunten**. De wijze waarop de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** tot zijn prognoses komt, wordt gepubliceerd op de website van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**.

B2.2.2 Uitgangspunten

Uitgangspunten zijn gekwalificeerde keuzes ten aanzien van de technische hoedanigheden van het **gastransportnet** of onderdelen daarvan, de fysische hoedanigheden van het te transporteren **gas** en verwachtingen over het gebruik van **entry-** en/of **exitcapaciteit** op een **entry-** en/of **exitpunt** en/of combinaties van **entry-** en **exitpunten**.

Ten aanzien van de technische hoedanigheden gaat het om eigenschappen van het netwerk of installaties in het netwerk of van componenten van installaties. Voorbeelden daarvan zijn maximale gasdruk of gassnelheid die volgen uit veiligheidseisen, werkgebieden van installaties of componenten van installaties, reserve stelling van installaties of componenten van installaties en afspraken met afnemers over de condities waarop het **gas** wordt afgeleverd.

Bij fysische hoedanigheden van het **gas** gaat het onder andere om **calorische bovenwaarde**, **Wobbe index**, druk, **dichtheid** en samenstelling van het **gas**, waaronder zowel wenselijke als onwenselijke componenten.

Het gebruik op een **entry-** of **exitpunt** kan in principe variëren tussen de prognose (de hoogste waarde) en nul (de minimale waarde). De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verbindt immers geen restricties aan de inzet van het **entry-** of **exitpunt** door de **erkende programmaverantwoordelijke**. Daarmee is het voor het bepalen van de technische niet **afschakelbare entry-** of **exitcapaciteit** van belang zo goed mogelijk in te schatten wat onder bepaalde omstandigheden het gebruik op een **entry-** of **exitpunt** is, wat de onderlinge relaties zijn tussen deze **entry-** en **exitpunten** en de relatie met externe factoren, zoals temperatuur en jaargetijde.

Alle uitgangspunten die van belang zijn voor het ontwerp van het **landelijk gastransportnet** worden gepubliceerd op de website van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**.

B2.2.3 Zwaarteselectie

Na het toepassen van de uitgangspunten resteert er nog een groot aantal combinaties van het gebruik van **entry-** of **exitcapaciteit**. Per transportrichting wordt de zwaarste transportomstandigheid gekozen. Hierbij is 'transportrichting' een hoofdrichting van

Besluit

gastransport door Nederland, bijvoorbeeld van Noord naar Zuid. De zwaarste transportomstandigheid is de omstandigheid met het grootste gevolg voor het ontwerp van het **landelijk gastransportnet**, bijvoorbeeld de hoogste drukval of de hoogste kwaliteitsconversie. Als aan de zwaarste transportomstandigheid in een transportrichting kan worden voldaan, zijn ook alle lichtere omstandigheden in die richting mogelijk.

B2.2.4 Inzetvarianten

Uit de range van al het mogelijke gebruik van **entry-** of **exitcapaciteit** resteert na het toepassen van de uitgangspunten en de zwaarteselectie een beperkte set van scenario's. Het gebruik op alle **entry-** en **exitpunten** is voor een dergelijk scenario vastgelegd, waarbij tevens de totale **hoeveelheid energie** op de **entrypunten** in balans moet zijn met de totale **hoeveelheid energie** op de **exitpunten**. Een dergelijk scenario wordt inzetvariant genoemd. Deze methodiek resulteert in minder dan 100 inzetvarianten.

B2.2.5 Berekeningen

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** berekent voor iedere inzetvariant of de niet **afschakelbare entry-** of **exitcapaciteit** kan worden getransporteerd. Bij de berekening wordt uitgegaan van het **gastransportnet** in een betrokken jaar na voltooiën van in het verleden geïnitieerde maatregelen.

B2.2.6 Beoordeling

Het **landelijk gastransportnet** is naar het oordeel van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** voldoende robuust om niet **afschakelbare entry-** of **exitcapaciteit** te kunnen verzorgen als uit de berekeningen op basis van de set van inzetvarianten blijkt dat de niet **afschakelbare entry-** of **exitcapaciteit** getransporteerd kan worden.

Indien op basis van de set van inzetvarianten blijkt dat de niet **afschakelbare entry-** of **exitcapaciteit** niet kan worden getransporteerd worden maatregelen geïdentificeerd om het **landelijk gastransportnet** dusdanig uit te breiden dat de niet **afschakelbare entry-** of **exitcapaciteit** kan worden getransporteerd. De berekeningen onder B2.2.5 worden vervolgens uitgevoerd onder in acht nemen van de geïdentificeerde maatregelen.

Indien blijkt dat er mogelijkheden zijn om meer **afschakelbare entry-** of **exitcapaciteit** te transporteren dan op basis van de set van inzetvarianten zoals beschreven in B2.2.4 dan worden berekeningen herhaald, waarbij **entry-** en **exitcapaciteit** op **entry-** en **exitpunten** zover wordt verhoogd dat de inzetvarianten nog net succesvol zijn. Hierbij kiest de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** die **entry-** en **exitpunten** waar hij naar verwachting extra niet

Besluit

afschakelbare entry- of **exitcapaciteit** kan verkopen.

B2.3 Overboekcapaciteit

B2.3.1 Gasmaand vooruit

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** stelt de **overboekcapaciteit** ten behoeve van de maandveiling vast op basis van statistische scenario's van de voor betreffende **gasmaand** te verwachten hoeveelheid ongebruikte fysieke **entry-** of **exitcapaciteit** en de inschatting van het risico op buitensporige terugkoopverplichtingen.

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** rapporteert ieder jaar aan de Autoriteit Consument en Markt voorafgaand aan de in de **NC-CAM** kalender genoemde datum voor de jaarveiling over de wijze waarop hij invulling heeft gegeven aan de in de bovenstaande volzin beschreven methode. In deze rapportage motiveert hij eventuele wijzigingen in de methode. Indien er aanleiding is om de methode tussen de rapportage intervallen aan te passen meldt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** dit binnen een maand vanaf het moment dat hij de methode heeft gewijzigd onder toevoeging van de wijzigingen en de motivering van de wijzigingen.

B2.3.2 Gasdag vooruit

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** stelt de **overboekcapaciteit** ten behoeve van de dagveiling vast op basis van statistische scenario's van de voor betreffende **gasdag** te verwachten hoeveelheid ongebruikte fysieke **entry-** of **exitcapaciteit** en de inschatting van het risico op buitensporige terugkoopverplichtingen.

Artikel IV

De Allocatievoorwaarden Gas worden als volgt gewijzigd:

In artikel 4a.1.2 vervalt de zinsnede “tenzij de erkende programmaverantwoordelijke de enige erkende programmaverantwoordelijke op het betreffende entry- of exitpunt is, in welk geval de erkende programmaverantwoordelijke de rol balancerend zal krijgen”.